

OPINIA națională

Revistă săptămânală de informație, opinie și idei de larg interes național, editată de FUNDATIA „ROMÂNIA DE MÂINE”

CULTURA PUTERII

Motivația comportamentului socio-politic

Prof. dr. Aurel BONDREA

În înțelesul de putere sugerat de lucrările citate în articolele publicate anterior în paginile acestei reviste apare limpede că dezvoltarea social-umană, spontană în felul său, este totuși rezultanta preocupărilor conștiente și conștientizate pentru a evalua optim procesele sociale, condițiile lor obiective și subiective. Cu alte cuvinte, conducerea socială, exercitarea puterii, viața democratică pot și trebuie să urmeze linia autoevaluării prin implicarea și contribuția științelor despre societate, cu atât mai folositor și necesar cu cât "schimbările care au avut loc în ultimele decenii la nivelul metodelor științelor sociale ne-au permis să pătrundem mai adânc în baza motivațională a atitudinii și comportamentului politic al indivizilor și grupurilor".¹⁾

Evident, este vorba despre o realitate specifică țărilor analizate de autori, dar literatura invocată de ei, însăși lucrarea citată au devenit, cu timpul, "bunuri comune" sau instrumente utile ale comunității științifice internaționale.

Pe aceste teme, dar și ca urmare a propriilor eforturi de analiză și sinteză, de cercetare

concretă, oamenii de știință din țara noastră, corpul profesoral în continuă dezvoltare al învățământului universitar - este vorba, bineînțeles, despre specialiști în științele sociale - pot și este nevoie să pătrundă mai adânc "în baza motivațională a atitudinii și comportamentului politic al indivizilor și grupurilor", analizând diversitatea și complexitatea de probleme întâlnite în procesele înnoitoare și contradictorii ale societății românești actuale, în cadrul și în contextul vieții democratice pluraliste, al diversității curentelor de opinie (și de interese) specifice tranzitiei. Reușita în acestă direcție este, desigur, condiționată, pe lângă acumularea unei baze solide de cunoștințe și a metodologilor adecvate, de existența unui climat favorabil schimbului liber de opinii, stimulat de înfrințarea argumentelor, nu inhibat de proliferarea prejudecăților și etichetărilor preconcepute.

(Continuare în pag. 6)

Alianța Națională pentru România de Mâine este o alianță de valori, idei și acțiune civică în slujba intereselor naționale

Domnie sale,
Domnului ION ILIESCU,
Președintele României

Stimate domnule președinte,

Vă rog să primiți mulțumirile mele călduroase pentru invitația pe care mi-ati adresat-o de a fi alături de dumneavoastră la festivitatea prilejuită de lansarea candidaturii la funcția de președinte al României, invitație care m-a onorat în mod cu totul deosebit.

Președintele care va fi ales de națiune, avem convingerea că va fi omul înzestrat cu înțelepciune și simțul dreptății sociale, al supremăției legii pentru toți cetățenii țării, fără nici un fel de discriminare, capabil să asigure ordinea și stabilitatea de care România are nevoie mai mult ca oricând.

Stimate domnule președinte,

Vă rog să-mi permiteți ca, în numele Fundației "România de Mâine", să vă ofer lucrarea **"STAREA NAȚIUNII - 1918-1996. CONCLUZII ȘI OPȚIUNI PENTRU ROMÂNIA DE MÂINE, PENTRU VIITORUL POPORULUI ROMÂN"**, rod al dezbatelerilor pe teme actuale ale țării.

Evaluările analitice și concluziile din lucrare se intemeiază pe un examen științific riguros, pornesc de la criteriile intereselor naționale majore și se adreseză - spre informare și reflecție - tuturor celor interesați de prezentul și viitorul României. Aceasta explică și interesul cu care a fost receptat studiul nostru de către opinia publică, fiind solicitat deja într-un număr impresionant de mare - peste 150.000 de exemplare - în toate zonele țării.

În procesul elaborării lucrării și al pregătirii ei pentru tipar, s-a conturat inițiativa Fundației "România de Mâine" de constituire a Alianței Naționale pentru România de Mâine, pentru Viitorul Poporului Român, organism public, obștesc, nepatriominal, larg deschis tuturor celor care vor să i se alăture.

Alianța Națională pentru România de Mâine nu este o alianță de partide pe criterii politice și ideologice ("dreapta", "stânga" sau "centru"), ci o alianță de valori, idei și acțiune civică în slujba intereselor naționale majore ale societății românești. Acest caracter al Alianței presupune delimitarea clară a membrilor săi (persoane juridice sau persoane fizice) de ideile și practicile care afectează grav interesele marii majorități a populației țării și imaginea României în lume: extremismul de orice fel, ignorarea Constituției și punerea în discuție a formei actuale de guvernământ, corupția, în toate formele ei de manifestare, încălcarea legii și a principiilor statului de drept, subminarea economiei naționale etc.

Îmi exprim speranța că studiul nostru **"STAREA NAȚIUNII 1918-1996"**, ca și inițiativa constituirii Alianței Naționale pentru România de Mâine, pentru Viitorul Poporului Român, vă va suscita interesul și v-am fi recunoscați dacă ne-ă transmite opiniile dumneavoastră a căror prezență în paginile revistei "Opinia națională" ne-ar onora.

Cu deosebită considerație,
președintele Fundației
"România de Mâine"
și director al revistei
"Opinia națională"
Aurelian BONDREA

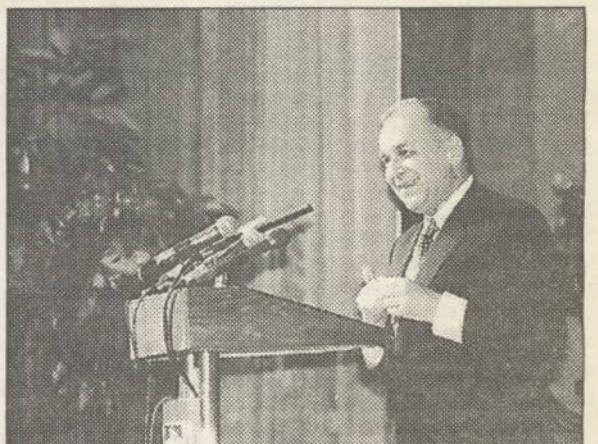
Domnul Ion Iliescu, președintele României, și-a depus candidatura pentru al doilea mandat preșidențial

Miercuri, 28 august 1996, la Palatul Național al Copiilor din București, în prezența a mii de bucureșteni, s-a desfășurat festivitatea prilejuită de lansarea oficială a candidaturii domnului Ion Iliescu pentru cel de al doilea mandat preșidențial.

Importantul moment politic a fost deschis de dl. Teodor Meleşcanu, președintele Comitetului Național de Sprijin, care a vorbit despre personalitatea d-lui Ion Iliescu și activitatea sa în îndeplinirea finală funcții de președinte al României.

După alocuțiunile rostită de dl. Adrian Năstase, președintele executiv al P.D.S.R., prof. dr. Dorin Sarafoleanu, artistul Radu Beligan, fostul prim-ministru Theodor Stolojan și mulți alții, la microfon a fost invitat domnul Ion Iliescu, care a rostit un amplu discurs.

Din angajamentul solemn al candidatului în fața țării, a cetățenilor săi, publicăm cele ce urmează:

DEPUNÂNDU-MI CANDIDATURA PENTRU UN NOU MANDAT DE PREȘEDINTE AL ROMÂNIEI, MĂ ANGAJEZ SOLEMN ÎN FAȚA ȚĂRII, A CETĂȚENILOR SĂI:

- să apăr Constituția și legile țării, să slujesc cauza afirmării României - ca stat național, suveran și independent, unitar și indivizibil și forma sa de guvernământ republican;

- să fiu, în continuare, garantul independenței naționale, al unității și integrității teritoriale a țării, al stabilității interne și al unei largi deschideri internaționale;

- să fiu garantul respectării drepturilor și libertăților cetățenești înscrise în Constituția țării;

- să asigur medierea și conlucrarea armonioasă a tuturor instituțiilor statului, în condițiile îndeplinirii atribuțiunilor conferite fiecărui prin Constituție.

Doresc, totodată, să mă adresez tuturor partidelor și forțelor politice și sociale de a abandona politizarea excesivă a abordărilor - mai ales când e vorba de pro-

bleme vitale pentru societate, care necesită conlucrare și solidaritate națională.

Mă adresez partidelor și cetățenilor de a cumpăna bine asupra candidaților care vor fi propuși pentru Parlament. Este important ca în viața politică să fie promovați oameni cinstiți și competenți, dispuși să muncească pentru binele general.

Mă adresez Partidului Democrației Sociale din România, partid care, în cel mai greu moment al tranzitiei, și-a asumat cu bărbătie și curaj sarcina guvernării țării, în timp ce alții au refuzat această ofertă. Eu sper că, angajat cu toate forțele în procesul reînnorii sale în profunzime, PDSR va obține aprecierea electoratului, consolidându-și statul de cel mai puternic partid al țării. Îmi exprim convingerea că își va afirma cu putere

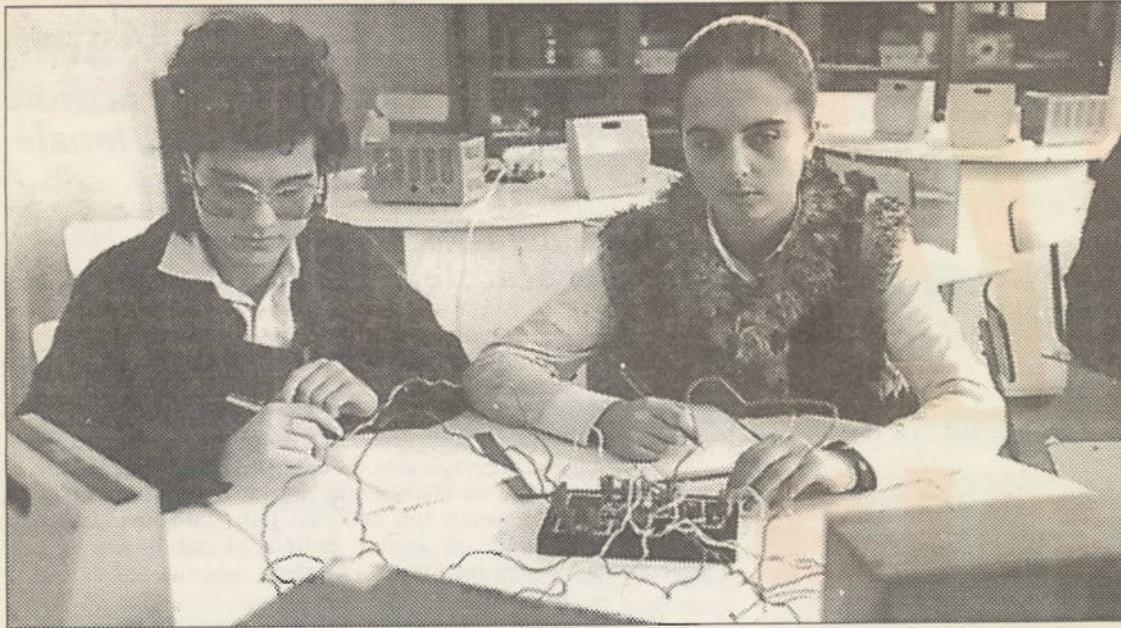
ideile și opțiunile sale social-democrate și va alege cu grijă oamenii care îl vor reprezenta în noul Parlament.

Toți am învățat din experiența complexă a tranzitiei. Știm azi, mai bine decât ieri, ce trebuie să facem pentru a ne redresa și a ne afirma potențialul de care dispunem.

În ceea ce mă privește, sunt optimist și am convingerea că, în următorii ani, România va înregistra evoluții pozitive și relevante pentru capacitatea ei de a se dezvolta. Sunt optimist pentru că am parcurs deja anii cei mai grei și, mai ales, pentru că i-am parcurs cu eforturi proprii. Am câștigat, în acești ani frâmântați, o bogată experiență politică pe care vreau să o pun în continuare în slujba țării. Sunt hotărât să-mi consacru întreaga energie și experiență pentru a duce până la capăt ceea ce ne-am propus să facem.

Vom reuși împreună, prin forța democrației, prin eforturi și tenacitate, prin solidaritate socială și națională!

Cu acest crez mă prezint în fața electoratului român!

La început de an școlar, o preocupare de prim ordin:

Atitudinea părintilor față de școală

Dr. Nicolae RADU
Dr. Carmen FURTUNĂ

"Copiii sunt îndrumați spre îndeletniri practice; părinții sunt interesați doar de parcursarea claselor primare; copiii pot să rămână la munca părintului, ajunge dacă și să scrie sau să citească. Oamenii spun: «Lasă, domnule, că doar nu l-o face popă! Ii fac rost de o percheie de boi, îl lasă o bucată de pământ... Ce atâta carte?». Unor copii deosebiți, sub aspectul aptitudinilor intelectuale, le este luată posibilitatea de a-și continua studiile, cauză nefiind doar situația materială, ci și o atitudine nouă față de școală, necunoscută înainte de 1989. Copiii încep să-și urmeze părinții, ca ocupări, în condițiile unor influențe comportamentale strâne satului" (J. E. Săpunari, Călărași); "Copiii sunt orientați spre unică industrie, spre meserii (cismărie, tâmplărie, croitorie etc.), agricultură, creșterea animalelor" (S. G., Mihăilești, Giurgiu); "Se constată indiferența părintilor față de școală, iar faptul acesta are implicații serioase asupra comportamentului școlar al elevilor. Șomajul persoanelor calificate reprezintă pentru toți un argument serios împotriva școlii" (T. O. Fărcașanca, Teleorman); "Se constată o nouă orientare școlară a copiilor, ignorându-se aptitudinile lor; interesează căștigul imediat, meserii ca cea de zi - dar, zugrav etc. Chiar tinerii se orientează spre căștig ușor și devin suprificiali din punct de vedere intelectual" (I. N., Căscioarele, Giurgiu); "Încă din clasele cinci-sase, părinții le spun copiilor că nu au posibilități materiale să-și întrețină în școală după clasa a VIII-a, văd și ei, copiii, care este situația" (E. C., Ziduri, Giurgiu); "Reorientarea copiilor, în viață, se face la nimereală, deoarece nu se știe ce va aduce viitorul. Părinții ne întrebă: «Ce vor face copiii noștri, dacă nici nu știm ce este mai bine să facem?»" (H. L., Provița de Jos, Prahova); "Părinții consider că școala nu mai are nici un rol, este mai bine să fiți jăran precepți și să știi o meserie" (B. M., Dumitrenți, Vrancea); "Foarte mulți părinți interzic copiilor să mai urmeze cursurile școlare, pretinzând că, în ziua de azi, școala nu mai are nici un viitor" (V. A., Ciupereni, Teleorman); "Părinții fac eforturi mari, încât aproape toți elevii care termină clasa a VIII-a în comună sunt cuprinși în alte forme de școlarizare" (R. D., Provița de Jos, Prahova); "În L. M. există două categorii de părinți: unii iau în serios școala, plătesc chiar ore de meditație pentru copiii lor, începând din clasa a V-a; alții nu de gând să-și rețină copiii în gospodărie. La aceștia din urmă, dincolo de scris-citit și socotit, interesul pentru învățătură a scăzut continuu" (G. L., Lăpușnicul Mare, Caraș-Severin); "La unii părinți se constată interesul pentru învățătură, de către copii lor, a unei limbi străine. De asemenea, utilizarea calculatorului, deprinderea de a-l folosi" (L. I., Voluntari, Sectorul Agricol Ilfov); "În perioada lucrărilor agricole, copiii mai mari sunt luați de către părinți la munca câmpului, iar cei mai mici sunt trimisi cu animalele la păscut" (R. L., Vîntilă Vodă, Buzău); "Rolul esențial în destinul școlar al copiilor îl au, la început, părinții; aceștia îl motivează sau demotivează, îl retrag din școală, îl obligă să urmeze cursurile sau sunt indiferenți la comportamentul școlar al propriilor copii" (S. M., Stefanesti, Prahova); "Există părinți care i-au forțat pe copii să abandoneze școala. Unii spun: «Acum nu trebuie decât să știi să scrii și să

Cercetarea științifică la Universitatea „Spiru Haret”

mai credă despre viitor și, în orice caz, să au pierdut încredere în școală. De altfel, ei nici nu gădesc decât la prezent sau la viitorul imediat. Nu-i poți convinge cu ceea ce crezi că va însemna școala pentru copii peste 10-20 de ani. Au dreptate, în fond, nici noi nu știm ce și cum va fi" (H. L., Drăgăneasca, Prahova); "Tot mai multe familii încep să refuze să înțeleagă motivația învățării dincolo de citit-scris și socotit; acestea se învăță pe cont propriu" (N. A. D., Nehoiu, Buzău); "Mentalitatea părinților cu privire la școală și la rolul ei s-a schimbat și a devenit o problemă. Aceasta a generat și generează abandonul școlar. Școala, în ochii părinților, în primul rând, a pierdut din importanță pe care a avut-o altădată. Noi încercăm să-i convingem că școala rămâne foarte importantă pentru copii, dar, dacă ne uităm în jur, și părinții aceasta fac, nu suntem prea convințători. Încă din 1993 am avut abandonuri școlare la clasele mici" (D.P.D., Cătina, Buzău); "Atitudinea părinților față de școală depinde de situația lor materială. Familiiile cu greutăți economice nu-și pot permite să-și trimită copiii la liceu sau facultate și îl rețin în gospodărie sau îl orientează spre meserii: cismărie, tâmplărie, croitorie. Familiiile bogate își pot trimite copiii și la școli mai

postgimnaziale. Sunt și familiile care trec peste neajunsuri, oferindu-le copiilor șansa de a învăța la liceu sau facultate" (A.M.M., Cornetu, Sectorul Agricol Ilfov).

Cauzele reducerii interesului și motivației pentru școală

"Din 44 de elevi ai clasei a VIII-a, doar 11 vor urma cursurile postgimnaziale. Motivele? Lipsa banilor pentru manuale școlare, rezchizite, îmbrăcăminte, internat, navetă etc". (A. M., Bolboș, Gorj); "Mă urmărește imaginea copilului de clasa a V-a, care se întoarce de la școală cu căte o bucată de lemn sub haină, căci acasă sunt și alți frați mai mici și nu au nici de unele" (P. N., Vișina, Dâmbovița); "Doar carnetul de CEC, semnat de director, pe baza căruia părinții ridică niște bani, îi mai determină pe unii să-și trimită copiii la școală" (P.D., Tomșani, Prahova); "Bariera în calea învățăturii apare împede după clasa a VIII-a, dar piedicile se observă și pe parcurs" (N.M., Armășesti, Ialomița); "Copiii sunt puși, de timpuriu, în față unor realități grave, din pricina dependenței totale a studiului de bani" (B.A.G., Brădișorul de Jos, Caraș-Severin); "Iarna, de multe ori, copiii care învăță după-amiază, îi așteaptă pe cei ce învăță de dimineață pentru a avea ce îmbrăca, încălță și cu ce scrie. Alteori absentează de la școală pentru a-și ajuta părinții la muncile agricole" (G.M., Găiseni, Giurgiu); "Nesiguranța locurilor de muncă dezorienteză generațiile tinere. Este o experiență socială cu totul nouă. Orasul nu mai este o speranță, iar satul nu are nevoie de o pregătere specială" (R.D., Provița de Jos, Prahova); "Sărăcirea familiilor afectează cel mai mult pe copii, deoarece îi prinde în perioada formării lor pentru viață, când orice obstacol finanțier le marchează irremediat existența. Dar nu este vorba numai de destinul lor, ci și de valorile lor. Copiii trec, odată cu părinții, din situația de egali la celorlalți în cea de defavorizații. Asistă la procesul decăderii propriilor părinți. Aceștia devin brusc mai puțin preocupați de modul de a se îmbrăca, vorbi, purta, pierd din calitatea intereselor și valorilor" (V.L., Stâncă, Timiș); "Diplomele de absolvire a liceelor și școlilor profesionale devin adesea simple pașapoarte pentru șomaj. Stabilirea la oraș, după vechile modele de viață ale tinerilor dinaintea lor, nu mai este posibilă. Tineretul rural devine astfel izolat și fără orizont" (R. M., Ghimpăti, Giurgiu); "Tineretul copiilor în școli mai finale este un mare sacrificiu pentru părinți, ca pe vremea lui Moromete" (T.O., Fărcașanca, Teleorman); "Cei mai afectați de schimbările de după 1989 sunt tinerii. Dacă înainte de 1989, tinerii credeau, erau convinși că prin învățătură și efort propriu te puteai ridica la un statut mai înalt, acum, tot mai mulți cred că nu învățătură, școala, studiile, ci situația materială a părinților este lucrul cel mai important, iar pentru a ajunge și ei la o situație materială deosebită, au constatat că nu și nevoie de studii deosebite, ci să găsești un mijloc mai rapid și mai ușor de căștig" (M.I., Glina, Sectorul Agricol Ilfov); "Școala nu mai duce la o meserie de pe urma căreia să poți trăi. Sunt, totuși, copii care au ambii, doresc să învețe cu orice preț și înfruntă toate greutățile pentru a merge mai departe, la școli mai

COLEGIILE REVISTEI „OPINIA NAȚIONALĂ”

COLEGIUL PENTRU REFORMĂ

ȘI RELANSAREA ECONOMIEI NAȚIONALE

- Acad. Alexandru Bărlădeanu
- Acad. Anghel Rugina
- Acad. N.N. Constantinescu
- Acad. David Davidescu
- Prof.dr. Constantin Ionete
- Prof.dr. Ivancu Nicolae-Văleanu
- Prof.dr. doc. Alexandru Zanfir
- Prof.dr. Mircea Druc
- Prof.dr. Alexandru Albu
- Prof.dr. Mihai Părlăluță
- Prof.dr. Gheorghe Zaman
- Prof.dr. Petre Mălcome
- Prof.dr. Mihai Dumitrescu

COLEGIUL PENTRU

DOCTRINE POLITICE

ȘI PROBLEME

ALE RELAȚIILOR

INTERNAȚIONALE

- Valentin Lipatti
- Dr. Ion Mitran
- Prof.dr. Florea Dudiță
- Prof.dr. Mircea Nicolaescu
- Prof.dr. Marin Voiculescu
- Ion Mărgineanu
- Dan Lăzărescu
- Prof.dr. Ion Zară
- Prof.dr. Constantin Mecu
- Prof.dr. Marin Nedelea
- Prof.dr. Constantin Vlad
- Dr. Nicolae Ecobescu

COLEGIUL PENTRU

PROBLEMELE ȘTIINȚEI

ȘI ÎNVĂȚĂMÂNTULUI

- Acad. Stefan Milcu
- Acad. Radu Voinea
- Acad. Stefan Pascu
- Acad. Ion Coteanu
- Acad. Cristofor Simionescu
- Acad. Stefan I. Ștefănescu
- Acad. Marius Peculea
- Prof.dr. Liviu Maior
- Prof.dr. Grigore Brâncuș
- Prof.dr. Dan Ghiocel
- Prof.dr. Emil Tocaci
- Prof.dr. doc. Grigore Posea
- Prof.dr. Gheorghe Secără
- Prof.dr. g-ral (rez.) Emil Mihuleac

COLEGIUL PENTRU

PROBLEMELE CULTURII

ȘI ARTEI

- Acad. Eugen Simion
- Prof.dr. Alexandru Boboc, membru corespondent al Academiei Române
- Radu Beligan
- Grigore Vieru
- Paul Everac
- Dinu Săraru
- Prof.dr. Ion Dodu Bălan
- Prof.dr. Victor Giuleanu
- Dumitru Radu Popescu

COLEGIUL PENTRU

IDEEA NAȚIONALĂ

ȘI SOCIALĂ ÎN ROMÂNIA

- Prof.dr. Aurelian Bondrea
- Prof.dr. Mitropolit Antonie Plămădeală
- Prof.dr. Ioan Scurtu
- Prof.dr. doc. Titu Georgescu

COLEGIUL PENTRU

STATULUI DE DREPT

ȘI DEMOCRAȚIEI

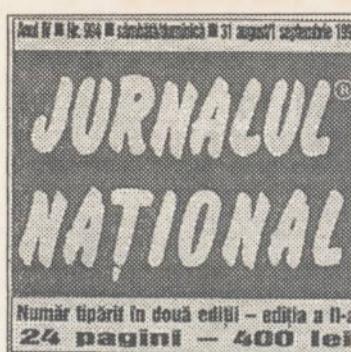
- Acad. Ion Filipescu
- Acad. Vasile Gionea
- Prof.dr. Gheorghe Uglean
- Prof.dr. Antonie Iorgovan
- Prof.dr. Adam Popescu
- Prof.dr. Nicolae Popa
- Prof.dr. Andrei Popescu
- Prof.dr. Victor Dan Zătescu

Director:

Prof.dr. AURELIAN BONDREA

finală. Față de alte comune, în G., interesul pentru școală este mare" (S.M.M., Gârbovi, Ialomița); "Caracteristica principală a școlii din localitate este scăderea numărului de elevi, datorită reducerii natalității, dar și absenteismului, scăderii interesului pentru școală. Părinții sunt interesați mai mult de ajutorul pe care-l pot primi de la copii, decât de rezultatele școlare ale acestora. Un fenomen apărut după 1989, care are implicații în scăderea prestigiului școlii, este migrația cadrelor didactice calificate la oraș; mulți dintre actualii școlari și profesori sunt absolvenți de licee nepedagogice sau ai învățământului superior politehnici, ingineri mai ales" (M.O., Ciorani, Prahova); "Slabă motivație pentru școală se observă în comportamentul copiilor, părinților, dar se transmite și cadrelor didactice. Acestea trebuie să se adapteze noii situații și nu prea știi să o facă" (M.O., Ștefăni, Brăila); "Între dorința părinților de-ași face copiii agricultori și sarcinile școlii de-a-i pregăti pentru cicluri mai înalte de școlarizare a intervenit o ruptură mare, cu consecințe dintre cele mai grave pentru școală. Școala dinaintea de 1989 avea personal calificat și la sate, acum nu mai are și faptul grăbește amplificarea fenomenelor negative: abandonusul școlar, frecvența slabă, dezinteresul față de învățătură" (V.I., Nicolae Bălcescu, Călărași); "Se manifestă o puternică scădere a interesului de școală sunt mereu aceiași: săraci, familiile dezorganizate, părinții cu mulți copii" (D.V.D., Dărmănești, Dâmbovița); "S-a ajuns la situația în care elevi cu rezultate foarte bune la învățătură să nu poată continua studiile, rămânând în sat să lucreze în gospodăria părinților sau cu ziua" (C.V., Pietrele, Giurgiu); "Un număr mare de absențe apare la clasele mari, când începe prăsilia și, de asemenea, la cules. Cei dezinteresați de școală sunt mereu aceiași: săraci, familiile dezorganizate, părinții cu mulți copii" (D.V.D., Dărmănești, Dâmbovița); "Se manifestă o puternică scădere a interesului pentru învățătură. Sun copii și tineri care nu își găsesc loc în societate" (C.P.C., Curcani, Călărași); "Migrarea la oraș nu mai este posibilă. Cum să obții locuință altfel decât cumpărând? Și cu ce să o cumperi? Apoi, loc de muncă se găsește greu, salariile sunt mici, nesiguranță mare. Dar nici satul nu are ce face cu cei instruiți peste opt clase. Ce să-i pună să facă? La ce slujește liceul, dacă trebuie de mers la prăsilia? De aici, decăderea rolului și locului școlii: la oraș nu te mai ajută, la sat este de prisos, dincolo de citit, scris și socotit" (P.P., Lăpușnicel, Caraș-Severin); "Involuția învățământului este puternică. De ce să cheltuijm cu copii 6, 7, 8 ani sau mai mulți, dacă, după absolvire, copilul revine în familie la muncile agricole?" Și exemple sunt numeroase, se pot da cu toate categoriile de absolvenți (avem în comună între 40-50 șomeri în această situație)" (T.E., Cătina, Buzău). (Va urma)

Ecoul unui studiu fundamental, de larg interes

"Starea națiunii 1918-1996. Concluzii și opțiuni pentru România de Mâine, pentru Viitorul Poporului Român", ultima lucrare a prof. univ. dr. Aurelian Bondrea, președintele Fundației "România de Mâine" - la care și-au dat concursul prestigioase personalități din institute de cercetare, instituții de învățământ superior, departamente guvernamentale, Parlament și.a.m.d., - reprezentă un unicat pentru perioada 1989-1996 nu numai prin complexitatea și rigurozitatea științifică, ci mai ales prin faptul că se constituie într-o radiografie a perioadei amintite și o ipoteză de acțiune posibilă în vederea ieșirii din situația critică "de tranziție" a vieții economice, sociale și politice din România. Putem spune că această carte este semnul constituției și afirmării unei societăți civile eliberate de influențe politice interne și externe care să ia parte din ce în ce mai mult la deciziile "la nivel final", care influențează viața tuturor cetățenilor. Pentru toate acestea și pentru că se propune o variantă interesantă în strategia de dezvoltare a țării pe o perioadă îndelungată, "Jurnalul național" îi acordă dlu prof. univ. dr. Aurelian Bondrea titlul de OMUL ZILEI.

Starea NAȚIUNII depinde de starea ECONOMIEI

Analiza obiectivă, multilaterală a societății românești, la sute de ani după decembrie 1989, poate fi relevantă și semnificativă din multe puncte de vedere, dar cu o condiție prealabilă esențială: să fie cu adevărat obiectivă, adică eliberată de orice partizanat socio-politic și să ofere comparații concluziente cu sine însăși în etape istorice anterioare, cât și cu alte societăți spre a oferi judecăților opiniei publice, specialistilor și nespecialiștilor, toate datele care fac posibilă evaluarea realistă a stării organismului social în ansamblu, simultan cu extrapolarea credibilă a unor opțiuni realiste pentru viitor.

Un asemenea criteriu evaluativ devine operant, la rândul său, datorită unei alte precondiții: să rezulte din confruntarea liberă a mai multor puncte de vedere, libere de prejudecăți, dar încărcate de

O ȘANSĂ PENTRU ROMÂNIA

Cum era și de așteptat, lucrarea **STAREA NAȚIUNII 1918-1996. Concluzii și opțiuni pentru România de Mâine, pentru Viitorul Poporului Român**, cuprinzând orientări esențiale în vederea ieșirii țării din criză, găsește în opinia publică un ecou tot mai larg. Starea de spirit a tuturor cetățenilor României echivalează astăzi cu dorința de redresare, de intrare a țării în linia ei de dezvoltare firească și dacă această dorință se amplifică pe zi ce trece este și pentru că programele partidelor politice, consecutive acestui obiectiv, păcătuiesc nu o dată printr-o viziune unilateralizantă, grosier partizană, ori prin vehicularea unor idei fragmentare, vetuste, fără deschidere în timp și spațiu. Lipsa unei viziuni moderne, fundamentată științific pe o sinteză istorică și de largă deschidere spre toate componentele vieții naționale, a fost tot mai intens resimțită în cei aproape șapte ani de la revoluția din Decembrie 1989.

Este firesc, deci, ca acest document elaborat din inițiativa și sub egida Fundației "România de Mâine", întrucât vine în întâmpinarea tocmai unei asemenea stări de spirit, să fie primit cu interes și solicitudine, iar perspectiva globală, sintetică, pe care o propune să trezească nu numai o deplină încredere, ci și adeziuni de principiu. Cu atât mai mult cu cât lucrarea ca atare, așa după cum reiese și din prefața ei purtând semnatul prof. univ. dr. Aurelian Bondrea, președintele Fundației "România de Mâine", nu se rezumă la adevăruri teoretice, ci se revendică din întregul spirit al societății civile românești și, ca atare, îndeamnă la o concertată și solidară acțiune practică, la stimularea spiritului creator, de reunire și valorificare integrală a energiilor naționale. Tocmai de la acest principiu fundamental a pornit inițiativa Fundației "România de Mâine" de a se constitui **Alianța Națională pentru România de Mâine, pentru Viitorul Poporului Român**, care să răspundă tuturor aspirațiilor poporului român și să sintetizeze climatul moral și social întemeiat pe lege, pe democrație, pe dreptate și muncă, pe cinstire și încredere - atributile care asigură binele și prosperitatea României.

Este ceea ce se evidențiază cu precădere și în scrisorile primite la Fundația "România de Mâine" (între acestea se distinge cea a prof. A. Negoită- Iași, str. Păcurari 29, bl. IV, sc.B, ap. 4), care propune un program de activitate pentru o eventuală filială zonală, cuprinzând județele Iași, Neamț, Botoșani și.a., a Alianței Naționale pentru România de Mâine, pentru Viitorul Poporului Român, ori în comentariile și recenzii apărute în ziarul "Jurnalul național", "Economistul" și "Nine O'clock" din care reproducem câteva fragmente.

conștiința valorii intereselor naționale majore.

Unor asemenea cerințe, în fond elementare, li s-ar putea adăuga și altele, la fel de necesare, toate împreună capabile să contribuie la conturarea unei imagini netrucate și neretușate a vieții social-economice a țării, pentru a-i putea anticipa viitorul, deslușind că optime către acesta.

Subliniindu-se că asemenea preocupări nu au fost puține în ultimii ani, dimpotrivă, ele s-au afirmat în diverse și repetitive ocazii, se specifică că ele, în parte, au fost irosite sau nefructificate pe măsură, fie din cauza patimilor politice care le-au copleșit până la asfixiere, fie datorită divizării manifeste sau estompate a analiștilor, a economistilor, în "tabere" care se cred, fiecare în parte, singura deținătoare a adevărului, puțini dispusi să se întrebe "care adevăr?".

În continuare, articolul precisează că, din fericire, există și semnale pozitive că stimulația de "fierberea" vieții politice, conștientă de pericolul pierderii de timp istoric într-o lume care se reorganizează și restructurează în profunzime - fiecare națiune căutându-și, prin cooperare și prin ea însăși, un loc mai bun sub soare - **societatea civilă românească intră mai activ și constructiv în acțiune**. Astfel, fundații, organisme neguvernamentale, asociații profesionale-științifice sau de cultură și educație, reunind personalități reprezentative din toate domeniile, au organizat, în ultimii doi-trei ani, numeroase dezbatieri politice, simpozioane, colocviu, o bună parte din acestea concretizându-se în apeluri către autoritățile naționale, către forțele politice, în lucrări de sinteză, cu adresabilitate mai largă, întindând

avertiză și sensibiliza opinia națională. Așa se dovedește și recenta apariție la Editura Fundației "România de Mâine" a volumului **1918-1996**, rod al unor studii, dezbateri și analize științifice pornind de la procesele și fenomenele economice, sociale, politice și cultural-educative caracteristice României contemporane, văzută în context internațional. Așa cum arată în cuvântul introductiv președintele Fundației, prof. univ. dr. Aurelian Bondrea, "opiniile și concluziile concentrate în acest volum se adresează - spre informare și reflectie - tuturor celor interesați de prezentul și viitorul țării, ca și diverselor forțe social-politice și organisme ale societății civile..."

Unul din meritele acestei lucrări de sinteză - singura până în prezent în literatură de specialitate - este realizarea tabloului sugestiv și convingător al dezvoltării economico-sociale a României în perioada 1918-1996 cu tot ce cuprinde și a lăsat moștenire acestor încordat arc de timp al istoriei naționale.

Concluzia mai generală ce se desprinde de aici ca și din capitolul al II-lea (**Tranzitia - așteptări, desfășurare, dificultăți, efecte**) este aceea că, în fiecare stadiu istoric, **starea națiunii depinde determinant de starea economiei**.

S-ar putea spune că acesta este și mesajul de fond al lucrării, demonstrația în jurul unei asemenea teze fiind o pledoarie pentru **necesitatea unui program de unitate națională**.

Autorii - de fapt un impresionant și prestigios autor colectiv - cum rezultă din primele enunțuri ale prefaței - au realizat și propun analiza stării economico-sociale a României pen-

vor să i se alăture, un stimul al spiritului civic democratic, un catalizator al energiilor tuturor cetățenilor în sprijinul refacerii țării. Aceasta explică de ce programul ei de acțiune pentru dezvoltarea viitoare a țării este cel mai cuprinzător și mai riguros structurat, pe domenii și etape, din întreaga perioadă post-decembristă. Acest program reprezintă o veritabilă Cartă a Națiunii Române, menită să scruteze destinul țării într-un moment de cumpănă. Principalele obiective, direcții și opțiuni ale Alianței Naționale pentru România de Mâine, pentru Viitorul Poporului Român, publicată de Editura Fundației "România de Mâine". Lucrarea conține o sinteză a programului de lucru pentru dezvoltarea viitoare a României, ca o invitație adresată tuturor factorilor socio-politici de a participa, cu eforturi comune, la renașterea țării, la dezvoltarea economiei românești. Liniile majore de acțiune, prezentate în studiu introductiv de prof. univ. dr. Aurelian Bondrea, președintele Fundației "România de Mâine", au în vedere întreaga societate românească: respectarea deplină a Constituției României; reconsiderarea locului și rolului statului de drept, democratic și social; întărirea armatei naționale; promovarea și apărarea credinței strămoșești, a Bisericii Ortodoxe Române; consolidarea rolului statului în dezvoltarea societății civile, fără nici un fel de discriminare; recuperarea urgentă și pe cale legală a întregului tezaur național înstrăinat prin corupție, fraudă și furt; refacerea capacitatii de producție agricolă și industrială a țării; îmbunătățirea legislației privind forța de muncă și protecția socială; reducerea șomajului; stoparea procesului de deșcolarizare; dezvoltarea cercetării științifice și finanțarea ei etc.

Inspirata așezare a lucrării sub egida gândirii eminescieni - **Viitorul și trecutul/Sunt a filei două fețe...** - constituie lantul spiritual care îndreptățește concluzia finală potrivit căreia, în prezent, unitatea istorică este necesară dintre pluralismul democratic și apărarea intereselor naționale solicită concentrarea - până nu este prea târziu - asupra soluțiilor de adoptat, convenirea unor obiective programatice capabile a însănătoși economia, iar pe această bază, întreaga viață socială a țării, a redă națiunii încrederea și speranța în viitor.

În acest sens și acest spirit este îndreptățit a spune că analiza stărilor de fapt, din economie în primul rând, ar fi un exercițiu în gol dacă s-ar opri la constatări, oricără de lucide, fără a se trece la elaborarea și înfăptuirea, cu forțe unite, a unui program constructiv, care să valorifice în interes național resursele umane și materiale ale țării.

(...) Alianța Națională pentru România de Mâine, pentru Viitorul Poporului Român a fost creată. Cel mai important merit al acestei alianțe se regăsește în calitatea ei de organism public, larg deschis tuturor celor care

Toate forțele creative ale țării sunt chemate să participe la împlinirea acestor obiective de larg interes și astfel Alianța Națională pentru România de Mâine, pentru Viitorul Poporului Român își demonstrează actualitatea și caracterul binevenit.

DE CE BACALAUREAȚII PREFERĂ UNIVERSITATEA "SPIRU HARET"?

PENTRU CĂ EA VINE ÎN ÎNTÂMPINAREA ASPIRAȚIILOR LOR DE DURATĂ!

În fiecare sondaj sociologic, viața individuală se subînăște până la dispariție în fața procentelor sintetice, dar adeseori prea pale spre a mai putea sugera ceva din devenirele și tensiunea lăuntrică a opțiunilor, a convingerilor personale. De aceea, o simplă mărturisire, o metaforă, dobândesc uneori elocvență antologică și cine vrea să ajungă la izvorul hotărârilor decisive, al convingerilor personale de o viață, tocmai de un asemenea strat psihologic are nevoie și nu se poate mulțumi cu procente de ansamblu. Discuția neprotocolară, dialogul favorabil mărturisirii fugare pot lumina resorturi lăuntrice altminteri inaccesibile.

Motiv pentru care ancheta de față am desfășurat-o tocmai într-un astfel de climat al mărturisirilor netulburate de convenționalismul sondajelor clasice. Ea este de fapt rezultatul dialogului deschis, amical, intim și zice, purtat cu tinerii prezenti, în zilele din urmă, la ghișele de înscriere pentru admiterea în facultățile Universității "Spiru Haret". Simpla întrebare: "De ce ați ales "Spiru Haret"?" vom vedea că deschide porțile spre spații lăuntrice impresionante, încă nelămurite la Tânără generație și inaccesibile în formula sondajului clasic.

Limpede ca lumina de vară

O formulă de circumstanță caută să acrediteze ideea că ceea ce i-ar lipsi mai întâi tinerei noastre generații ar fi un mare mobil spiritual care să-i angajeze integral energiile și să-i confere vieții un sens superior. Argumentele aduse în sprijinul acestei idei nu sunt de neglijat, unele sunt de-a dreptul cutremurătoare, dar nu puține păcatuiesc prinț-o generalizare pripită. De aceea sondajele cu pretenții de globalitate pentru această temă se contrazic de la o lună la alta și-și anihilizează reciproc semnificațiile. Pentru simplul motiv că orice generație nu este o entitate izolată și cu atât mai puțin uniformă. Diversitatea ei este un dat natural.

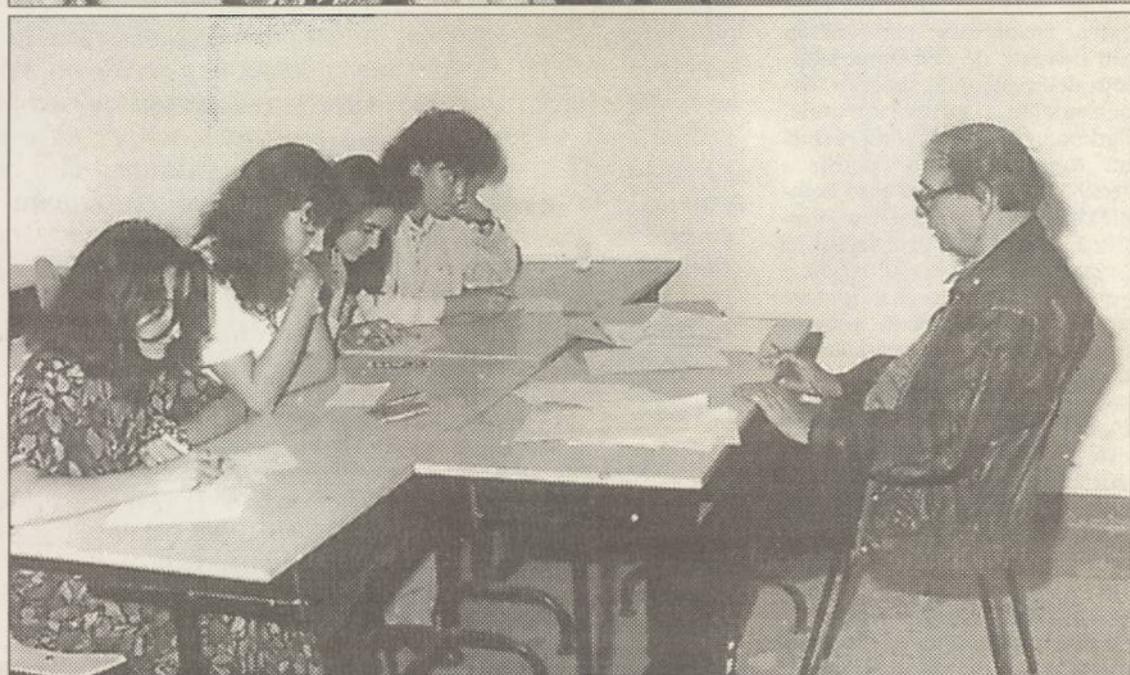
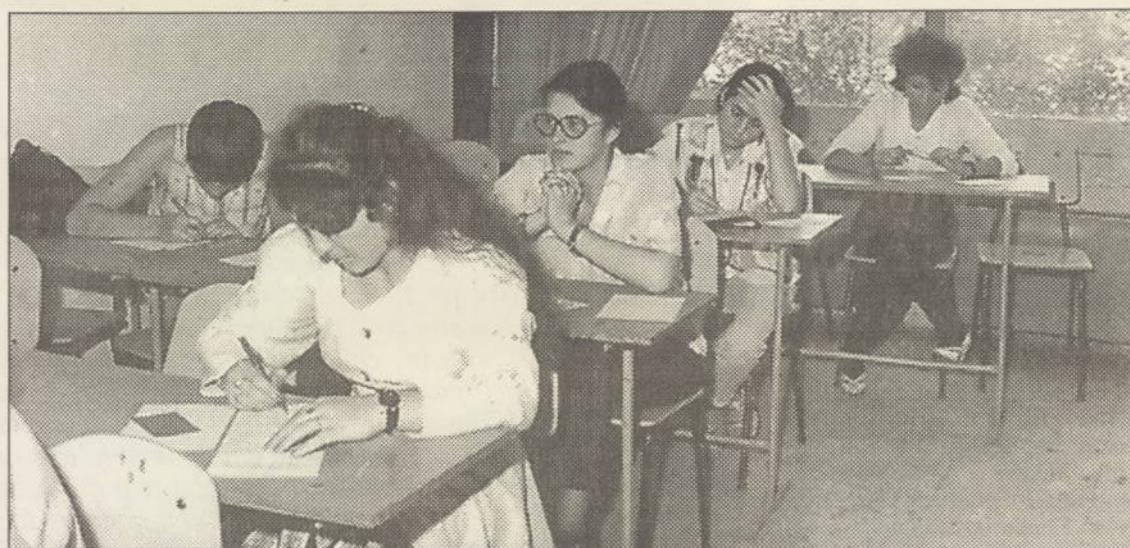
Dacă, totuși, generația Tânără se regăsește într-un elevat comun, acesta este o firească aspirație spre "altceva", spre un orizont de semnificații mai bogat decât cel consacrat în actualitate. Si când se întâmplă ca acest "altceva" să întrunească atribute valorice ușor detectabile și verificabile ori, cel puțin, să completeze, într-un mod stimulator, ceea ce oferă cadrul oficial, atunci acest "altceva" devine un veritabil simbol întră preferințele tinerilor. **Facultățile Universității "Spiru Haret"** intrunesc tocmai aceste condiții de alteritate valorică și de complementaritate. De aceea se situează ele în zona de preferință a tinerilor "cu opțiuni limpezi ca lumina de vară", cum le place unora dintre ei să se autocalificeze.

Iar această concluzie de ansamblu comportă, cum este și firesc, semnificații specifice fiecărui caz în parte. Două perchi de tineri au venit, de pildă, să se înscrie la **Facultatea de Limbi și Literaturi Străine**. N-a fost o decizie ușoară. Între altele și pentru că, în timpul liceului, s-au simțit atrași și de disciplinele exacte. Care, în opinia lor, favorizează mai bine

spiritul de sinteză, în afara căruia perceperea lumii moderne rămâne deficitară. Argumentul hotărâtor, în această "dezbateră cvadrupartidă", cum o numesc ei, a survenit după ce au aflat că, la această facultate a Universității "Spiru Haret", **studii limbile engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă, italiană și latină** se efectuează dintr-o largă perspectivă culturală. Studenții care optează pentru două din aceste limbi, întrucât acestea beneficiază de un număr egal de ore de curs, seminar și lucrări practice, obțin calificarea în două limbi străine. Iar această calificare este deopotrivă de profesori și de traducători. În plus, începând din anul al II-lea, ei pot studia și a treia limbă străină, ceea ce le oferă accesul larg la o zonă multilingvistică, cu ample posibilități de analiză comparativă și de sinteză culturală. În această perspectivă se situează și **Cursul de inițiere în metodele de învățare a limbilor moderne cu ajutorul facilităților multimedia PC**, curs aşteptat cu mult interes de către viitorii studenți.

Raționamente asemănătoare am întâlnit și în alte dialoguri. **Emilia și Maria-Magdalena** sunt proaspete absolvente ale Liceului I.L. Caragiale din București. Nu le place meseria de ziariștă pentru că - zic ele - "intră cu cizmele în sufletul oamenilor". De aceea nu acceptă să ni se mărturisească decât promițându-le confidențialitatea.

"Da?" "Da!" Încă nu s-au hotărât asupra facultății, dar un lucru e sigur: vor să urmeze **Sociologia**, spre a se consacra cercetării științifice în profil umanist. și au venit la "Spiru Haret" pentru a se documenta la fața locului. Au reținut ca argument forte faptul că, aici, **cadrele didactice și studenții desfășoară o susținută activitate de cercetare științifică**. Respectiva unitate universitară face parte dintre foarte puținele facultăți unde cercurile studențești încă mai desfășoară o sistematică activitate, cu sesiuni științifice de

profil, cu prezență în publicații de specialitate, chiar cu participări la elaborarea unor lucrări pe bază de contract și cu o însemnatate națională.

Tinerele interlocutoare mă privesc cu atenție.

Presimt din partea lor o curiozitate. Care se manifestă, în cele din urmă, sub forma unei întrebări: "Oare revista "Opinia Națională" sprijină acest efort al studenților?" Desigur! Si nu numai revista noastră, care a și publicat pagini concepute, redactate și editate exclusiv de studenți, dar și catedrele, decanatele, întreaga conducere a Universității "Spiru Haret" și a Fundației "România de Mâine" de care aceasta aparține. Așa se face că **cei mai buni studenți din anii superioiri ai Facultății de Sociologie-Psihologie și ai altor facultăți sunt antrenați în elaborarea unor lucrări fundamentale**, precum "Encyclopedie performanțelor românești în secolul XX", "Identitate etnospirituală și patrimoniu național. Diagnoză sociologică", ca și unor studii cu privire la problematica actuală a învățământului românesc etc.

Puterea asumării destinului

Cum este și firesc la vârsta marilor deliberări lăuntrice, opțiunea tinerilor nu evoluează linear și nu îmbrățișează, o dată pentru totdeauna, un anumit obiectiv. Îndoială exprimă - se știe, și sufletul Tânăr, iar nu o dată ea atinge proporții răvășitoare tocmai sub presiunea științifică a spitelor de tot soiul. Nu este, deci, un merit minor faptul că **întreaga configurație lăuntrică a facultăților de la "Spiru Haret"**, cu planurile și pro-

gramele lor de învățământ deschise exigențelor de viitor, cu o propensiune clară pentru valoare și calitate se oferă drept premise, ale viitoarelor certitudini. Sau cel puțin ca suporturi în tentativa asumării de către tineri a unei decizii despre a cărei finalitate nu poți sănătatea niciodată totul. Dar o poți intui în mai multe variante ca tot atâtea alternative. Ceea ce înseamnă foarte mult.

Cu **Constantin Voiculescu** am făcut cunoștință în fața secretariatului **Facultății de Management Financiar-Contabil**, Vine din Ploiești, unde lucrează de câțiva ani buni ca desenator tehnic. Meseria-i frumoasă, dar nesigură. În demersurile de restructurare profesională, el și colegii sunt cei dintâi vizitați, ca având o pregătire tradițională. Chiar și în proiectare, întâietatea o deține acum calculatorul. Așa-să hotărât să urmeze o facultate unde calculatorul, ca instrument omniprezent de lucru, are rolul de prim ordin. Distanța de casă nu-l sperie. Găsește el o soluție. Cu atât mai mult cu cât Universitatea "Spiru Haret" acordă și burse. Documentându-se la fața locului a văzut că Facultatea de Management Financiar-Contabil dispune de două laboratoare proprii, înzestrate cu calculatoare moderne, pe care studenții învăță fiecare în parte și toți împreună. De laboratoare dotate cu aparatură modernă, de ultimă oră, beneficiază și studenții Facultății de Sociologie-Psihologie: Laboratorul de informatică, prelucrarea datelor și statistică socială, Laboratorul de psihodiagnostic și psihologie experimentală, Laboratorul de tehnico-redactare pe calculator, prelucrarea datelor rezultate din sondaje de opinie și studiul mass-media și.a. La Facultatea de Filosofie și Jurnalistică a

întâlnit Laboratorul de informatică și Laboratorul audio-video. Investigații programate pe calculator pot fi desfășurate și în Laboratorul de evaluare biologică și tehnico-metodică de la Facultatea de Educație Fizică și Sport. Așadar, alegerea facultății nu va fi ușoară, dar important este că ai de unde alege. **Îți poți asuma destinul oarecum în cunoștință de cauză.**

Această idee, într-o expresie sau alta, avea să apară în discuția și cu alți tineri. Unii dintre cei întâlniți de noi înclinau spre **Facultatea de Drept**, unde sunt studiate toate disciplinele clasice ale dreptului, în conexiune cu domeniul moderne, precum dreptul comerțului, internațional, dreptul comparat, criminologia, legistica formală, drepturile omului, dreptul comunitar instituțional, dreptul mediului și.a. Alții consultau programul **Facultății de Medicină Veterinară** sau pe cel al **Facultății de Construcții, Arhitectură, Urbanism și Design** unde cadrele didactice pun la dispoziție studenților întreaga informație (bibliografie, cursuri, manuale etc.) necesară unui învățământ de calitate. Decizia finală de înscriere poate fi luată pe loc sau după câteva zile. Dar important este că **ea poate fi luată**. Facultățile Universității "Spiru Haret" sunt atât de bine structurate încât prinț-o documentare la fața locului îți poți asuma destinul în deplină cunoștință de cauză.

Ceea ce înseamnă că ele vin integral în întâmpinarea aspirațiilor de substanță și de durată ale tinerilor. Însușire extrem de rară în climatul tranzitiv și, deci, provizoriu al societății noastre.

Mihai IORDĂNESCU

O nouă generație de studenți bate la porțile Universității "Spiru Haret"

Pornind pe acest drum captivant și miraculos al studiului, tinerii s-au revărsat ca la un tainic semnal din nou pe aleile Parcului Tineretului, însușiteind cu freamătuș lor contaminant amfiteatrele, săliile de curs ale Universității "Spiru Haret" pentru care au optat deloc întâmplător. Alegerea lor pentru universitatea purtând emblematic numele marelui om de știință, marelui om al școlii românești - Spiru Haret -, cu o încărcătură ce reprezintă ea însăși o adeverăată provocare, o stare de spirit, este aspirația pentru un învățământ de calitate, performant, pentru rolul său interactiv, pentru acel echilibru optim ce se asigură între activitatea teoretică și cea practică, pentru sansa de a avea acces încă din anii studenției la o veritabilă muncă de cercetare științifică. Afluxul tinerilor care s-au decis să candideze la "Spiru Haret" este generat de polul irezistibil de atracție care-l constituie cochetele sălii de curs, inundate de lumină, spațioasele amfiteatre dotate cu mobilier nou, laboratoarele didactice de informatică și programare, Centrul de Calcul, bibliotecile. Și accesul la această zestre materială de învidiat este larg și performanța cu care va fi folosită depinde de chemarea fiecărui student, de înclinarea spre studiu aplicativ, care, aici, va fi și mai accentuat, fiind marcat până la definiție de aura legendară a celui ce a fost marele om de știință Spiru Haret.

Mirajul certitudinii

De ce oare an de an numărul absolvenților de liceu care aspiră la calitatea de student la Universitatea "Spiru Haret" este din ce în ce mai mare? Aparentă enigmă este însă risipită chiar de candidații la examenul de admitere cu care am stat de vorbă, într-un dialog relaxant, fără urmă de crizpare sau de inhibare.

"Este un adevărat act de curaj a canda la Universitatea "Spiru Haret", cunoscând ținuta academică în care se desfășoară totul, exigențele care pot părea cam exagerate, faptul că cei care au luat locul pe băncile concurenților erau în majoritate absolvenți de liceu - ne-a marturisit **Mihaela Diaconu**. Dar cred că concursul, competiția părții acestei premise nu ar mai avea nici un farmec. Am absolut Liceul "Nicolae Iorga" și, în ultimul timp, m-am informat direct, de la sursă, despre condițiile oferite de Facultatea de Sociologie-Psihologie de aici. Din capul locului m-a trasă tinerețea și la propriu și la figurat a profesorilor, modul special în care știn să comunică cu tinerii, cu studenții, cu noi ce ne interesam de "oferta" acestei facultăți. Apoi, ce să vă spun, în periplul meu informativ, normal pentru o opțiune de o viață, n-am întâlnit nici unde, nici la facultățile de stat, nici la celelalte facultăți cu profil similar din învățământul particular o asemenea doare. Sunt unice, irezistibile laboratoarele - adevărate bijuterii de electronică, informatică și cibernetică - pentru noi, cei pasionați de cercetare în domeniul sociologiei și psihologiei, o adevărată sansă. De aceea sper, sunt convinsă că nu voi regreta că am candidat aici pentru admitere."

"Am fost de-a dreptul șocat de marea afluință de tineri cu care am intrat în competiție pentru un loc la Facultatea de Sociologie-Psihologie - ne-a spus, încă sub imperiul emoției unui examen atât de complex, **Radulian Mitran**. M-am gândit că fiind o universitate particulară colegii mei nu vor da buzna la prima sesiune, încercându-și "norocul" mai întâi la stat. Dar n-a fost defel așa. Fiind din Caracal, participant la

multe olimpiade, nu prea am avut timp să mă documentez de la sursă. Știam din mass-media că această universitate oferă condiții de învățat - amfiteatre, săli de curs, laboratoare, toate amplasate într-o zonă de vis - Sala Polivalentă din Parcul Tineretului. Dar taică-meu, mai prudent, i-a tot dat târcoale, construindu-și o imagine proprie asupra universității. Așa că m-a îndemnat să nu stau pe gânduri. Și acum, deși emoțiile încă mai mă domină, sunt fericit că am făcut o opțiune inspirată. M-am convins chiar din timpul examenului de admitere care ne-a oferit un evantai nesoperat de mare de posibilități la opționale. Și, mă rog, nu numai atât."

"Nu mi se pare nimic extraordinar în faptul că mă aflu aici - ne-a declarat cu exuberanță specifică vârstei **Nicoleta Dumitru**. Fiind absolventă a Liceului Economic din București, vă dați seama, că alegea Facultății de Management Financiar-Contabil n-a presupus un efort de selecție. Drumul era pregătit, previzibil. Știam cu mult înainte de bacalaureat că voi candida aici, la Universitatea "Spiru Haret" și nu în altă parte. Universitatea, purtând un nume inconfundabil care impune respect, dar sporește teribil tentația, dorința arătoare de a deveni student aici, la "Spiru Haret", are un prestigiu care nu mai trebuie demonstrat. Iar facultatea pentru care am concurat la examenul de admitere - o seducție aparte. Despre Facultatea de Management Financiar-Contabil - deși se pare că are o istorie foarte scurtă - am aflat unii parametri de calitate - excelenta bază materială, săli de curs spațioase, laboratoare de informatică ditate cu calculatoare, biblioteci, corp profesoral de elită, majoritatea cadrelor didactice predau și la învățământul de stat și, după câte știu, au avut relații directe cu facultățile de profil din Franța și Germania. De aici și caracterul de modernitate al facultății care poate intra în competiție oricând cu celelalte facultăți similare de la stat și din învățământul particular. Așa că nici nu concepeam să candidez în altă parte decât aici. Este o chestiune tot de prestigiu, în care alegerea nu are nimic comun cu riscul unei aventuri. Nu?"

"Nu sunt aici întâmplător și aş fi să măriști să fiu suspectat că înscrierea mea la Facultatea de Construcții, Arhitectură, Urbanism și Design s-ar datora doar pentru că doresc să am un loc sigur - a specificat în termeni transațional **Daniel Trifu**. Firește, orice Tânăr dorește acest lucru din adâncul sufletului. Dar rostul deciziei mele de a concura aici, la Universitatea "Spiru Haret" este altul. Am aflat chiar din paginile revistei care se tipărește aici - "Opinia națională", de la persoana cea mai autorizată, decanul facultății, prof. dr. Cornelius Dumitrescu, despre multiplele domenii de specializare pentru care putem opta - arhitectură, urbanism și design, în domeniul conservării și restaurării. M-a trasă ca un magnet arhitectura asistată pe calculator. Este un vis al meu. Și la această facultate tehnică utilizării calculatorului în proiectare se învață tehnice, nu numai în cadrul pregătirii informative - manageriale și de marketing - în atelierele de arhitectură, ci și la lucrările de proiectare, elaborate pe bază de contracte. Student fiind la "Spiru Haret" voi avea sansa să particip, sub îndrumarea nemijlocită a unor reputați profesori, încă din primii ani, la proiectarea și realizarea investițiilor universitare inițiate de Fundația "România de Mâine". Ce pot să-mi doresc mai mult?" - ne întrebă și se întreabă **Daniel Mărgănduș** și planșele cu tandrețe.

"Ceea ce m-a determinat să concurez aici la Universitatea

"Spiru Haret" la admitere a fost mirajul pe care-l reprezintă una din specializările aparte pe care le oferă singura facultate cu caracter privat - Facultatea de Construcții, Arhitectură, Urbanism și Design - ne-a spus cu convingerea vârstei și frumusețea metaforei **I. Laura**. Și anume, conservarea și restaurarea patrimoniului național. Deci este pasiunea mea de suflet să pot să mă pregătesc în acest domeniu cu largi deschideri către cultura umanistă, cu o instrucție plurivalentă. Gândul că restaurarea de arhitectură colaborează strâns cu restauratorii operelor de artă m-a fascinat și perspectiva aceasta care presupune cunoștințe temeinice mi-a dat aripi."

Percepție exactă a unei alternative reale pentru performanță

Cum își "explică" profesorii, cadrele didactice de la Universitatea "Spiru Haret" nou val de candidații care au luat cu asalt portile diferitelor facultăți?

"Mi se pare absolut firesc faptul că, funcționând din anul 1991, Facultatea de Sociologie-Psihologie s-a putut impune în cîmpul tineretului studios prin tot ceea ce înseamnă sub raportul bazei materiale, dar și sub raportul științific, educațional - a subliniat prof. dr. **Ion Cauc**, prodecanul Facultății de Sociologie-Psihologie. Și dacă numărul celor care s-au prezentat în actuala sesiune s-a dublat față de anul trecut, toți fiind absolvenți de liceu, dacă dintr-aceștia opt candidații sunt absolvenți ai unor facultăți care au optat pentru a urma cursurile celei de a doua facultăți, acestea sunt tot atâtea dovezi că ei au percepție învățământul particular care se asigură la Universitatea "Spiru Haret" ca o alternativă reală de pregătire superioară."

"Vedeți, cred că facultatea asigură o pregătire de largă deschidere, complexă, modernă, cu discipline fundamentale și aplicative, cu discipline de cultură generală, de specialitate și anul acesta a oferit din start un **evantai mai larg de opționale** - sociologie, filosofie, logică - a precizat dr. **Nicolae Radu**.

"Deci, dintr-o dată, interesul s-a diversificat, s-a nuanțat, venind în întâmpinarea celor mai diferențiate aspirații - a remarcat prof. dr. **Nicolae Lungu**. Funcționând în clădirea Palatului Sporturilor și Culturii, Facultatea de Sociologie-Psihologie oferă tinerilor candidații condiții de o mare atracțivitate, ca să spunem așa. Ei au putut singuri admiră săliile de curs, biblioteca cu două săli de lectură, cursurile litografiate și manualele apărute la Editura Fundației "România de Mâine", laboratoarele ultramoderne - de psihodiagnostic și psihologie experimentală, de informatică, prelucrare a datelor și studii sociologice, de tehnoredactare pe calculator, prelucrare a datelor rezultate din sondaje de opinie și studiul mass-media - reprezentă ele însele o adevărată provocare."

"În plus, urmărind să promovăm interesul studenților pentru cercetare științifică, abordarea pluri și interdisciplinară, însușirea de noi tehnici și metode de investigație, practica de specialitate se desfășoară în multe cazuri pe baza unor contracte încheiate cu Ministerul Cercetării și Tehnologiei, Ministerul Culturii, instituție de cercetare - a precizat dr. **Carmen Furtuna**. Cercurile științifice în cadrul căror au fost antrenări studenții cu

UNIVERSITATEA SPIRU HARET din cadrul FUNDATIEI ROMÂNIA DE MÂINE

organizează CONCURS DE ADMITERE pentru ANUL UNIVERSITAR 1996-1997 la toate facultățile sale din București, autorizate să funcționeze prin hotărâre de guvern:

- ◆ Facultatea de Management Financiar-Contabil;
- ◆ Facultatea de Drept;
- ◆ Facultatea de Filosofie și Jurnalistică;
- ◆ Facultatea de Sociologie-Psihologie;
- ◆ Facultatea de Limbi și Literaturi Străine;
- ◆ Facultatea de Medicină Veterinară;
- ◆ Facultatea de Construcții, Arhitectură, Urbanism și Design - specializarea arhitectură;
- ◆ Facultatea de Educație Fizică și Sport;
- ◆ Colegiul de Conservare și Restaurare din cadrul Facultății de Construcții, Arhitectură, Urbanism și Design.

Înscrierea la concursul de admitere și desfășurarea examenelor au loc după cum urmează:

- În perioada **1 septembrie - 18 septembrie 1996** înscrieri pentru sesiunea de concurs;
- În perioada **20-27 septembrie 1996** se va desfășura **concursul de admitere**.

*

Începând cu anul universitar 1996-1997, toate seriile de studenți ale facultăților Universității **Spiru Haret** vor funcționa numai în București.

Informații privind înscrierile și desfășurarea concursului de admitere la toate facultățile se pot obține la Secretariatul Universității **Spiru Haret** - Palatul Sporturilor și Culturii din București - precum și la telefoanele: 330.55.98, 322.23.89 (telefoane directe) și 330.40.40 interioare: 140, 182, 183, 192, zilnic, între orele 8-16.

reale aptitudini, studiile sociologice efectuate în diferite zone ale țării asupra satului românesc, a stării agriculturii au avut largi rezonanțe în opțiunile candidaților noștri, inclinând evident balanța către Universitatea noastră.

"Una din explicațiile numărului relativ mare de candidați la admitere și afilă originea și în faptul că Facultatea de Management Financiar-Contabil a obținut autorizarea de funcționare provizorie, ceea ce creează sentimentul de certitudine, de încredere în opțiunea făcută - a remarcat conf. **Aurelian Bondrea**, prodecanul Facultății de Management Financiar-Contabil. Apoi, șansa de a învăța la această facultate care are o bază materială modernă, performantă, dacă vrei, de exceptie este tentantă pentru orice candidat care și-a propus să devină un manager, un contabil, un finanțist de înalt profesionalism, pentru care ulterior, după absolvire, perioada de adaptare la exigențele economiei de piață să poată fi trecută din "mers", sau să nu mai fie absolut necesară.

Deci, înalță pregătire teoretică ce o asigură cadre didactice de un

incontestabil profesionalism, cu o vizionă modernă în abordarea mecanismelor economiei de piață, disciplinelor specifice profilului facultății este dublată de o pregătire practică ce se realizează în cele două laboratoare proprii, dotate cu calculatoare moderne, pe care studenții se inițiază în tehnici de calcul, în informatică de gestiune, cu accent pe proiectarea și exploatarea bazelor de date, implementarea de sisteme informaticе financiar-contabile. Toate aceste elemente conferă facultății un atu puternic care nu poate fi scăpat din

vedere de nici un Tânăr ce aspiră să devină student la această facultate. Și cei mai mulți cunosc aceste "amănunte" cu greutate în realizarea opțiunii lor. Ceea ce poate cunoaște mai puțin candidații la admitere este faptul că **efortul de a îmbogăti mereu aceste condiții** este, fără nici un dram de exagerare, **permanent**.

În acest an, de pildă, facultatea va dispune de încă un etaj în care au fost amenajate săli de curs și seminării, încă un laborator, bibliotecă, întregind frumos, sperăm noi, zestre materială la acesteia. La fel de constant și benefic pentru toată lumea este esfertul nostru de a pune în valoare această bază materială. Un posibil argument? În fiecare an organizăm **sesiuni științifice**, în care studenții prezintă rezultatele propriilor lor lucrări de studii și cercetare efectuate sub îndrumarea cadrelor didactice, inclusiv rezultatele orelor de practică consacrate simulării unor procese economice și financiare pe calculator."

Am înțeles ușor că aici nimic nu poartă tentă improvizației, a demersului facil. Și nu este de fel o întâmplare că din absolvenții care s-au prezentat la examenul de licență la stat, 60% au absolvit acest examen și nu 5% că se comunicase la un moment dat de CNEAA. Este un argument în plus care demonstrează în final grad de pregătire ce se asigură la Universitatea "Spiru Haret", un adevăr cu o mare relevanță pentru tinerii care aspiră la calitatea de student la "Spiru Haret".

Adela DEAC

Motivația comportamentului socio-politic

(Continuare din pag. 1)

În ce privește Fundația "ROMÂNIA DE MÂINE", cadrele didactice ale Universității "Spiru Haret", tocmai prin dezbatere largi, deschise confruntărilor argumentate și analizei obiective a proceselor sociale s-a ajuns la promovarea unor puncte de vedere constructive, la elaborarea unor lucrări științifice care își aduc contribuția la definirea sau evaluarea stadiului actual de dezvoltare a țării, la analiza prospectivă realistă a mersului societății românești, inclusiv prin prisma elementelor ce converg la cristalizarea culturii civice. Dar, în toate aceste privințe și înalte, cercetarea și dezbaterea rămân deschise, cum deschisă este și societatea în general, ceea ce românească în cazul de față, spre depășirea disfuncționalităților, iar prin eliminarea cauzelor acestora, spre obținerea de reale performanțe politice, economice, culturale, manageriale sau de altă natură, inclusiv sub aspectul colaborării și cooperării internaționale.

Se înțelege că, în această privință, demersul cognitiv și analitic se cere a fi eliberat de partizanate și abordări subiective, pornindu-se de la ipoteza potrivit căreia, cum susține un specialist în filosofia politică, oricine se interesează de politică, fie pentru că face politică, fie pentru că o studiază (sau își propune să facă și/sau să studieze politică), trebuie să știe ce urmărește și la "ce se expune" luând lumea așa cum este²⁾

pentru a contribui, dacă poate, la perfecționarea ei.

O asemenea perfecționare se referă, de regulă, la ansamblul unui sistem politic dar mai cu seamă la modalitățile de exercitare a puterii, la cultura acelor conducerii diverselor domenii, înțâlnind seama de condițiile unei țări sau alteia, unei zone mondiale sau alteia. Dezbate o asemenea problematică, avansând atractive puncte de vedere și ipoteze de cercetare, un specialist în management, profesorul Geert Hofstede, în lucrarea **Managementul structurilor multiculturale**, recent tradusă și în limba română. Lucrarea sau, mai degrabă, cercetarea autorului - care a efectuat investigații de amploare în mai multe țări - explică modul în care a ajuns la constatarea aparent banală dar de o semnificație contemporană care nu poate fi ocolită sau eludată de nimeni (inclusiv de țări sau structuri de o mare forță economică, politică, militară etc.), potrivit căreia "lumea este plină de confruntări între oameni, grupuri și națiuni care gădesc, simt și acționează în mod diferit".³⁾

Abordând "cultura ca programare mentală" în sensul analizelor antropologiei sociale sau sociologiei culturii, care constată că această cultură, "se învăță nu se moștenesc", Hofstede aduce în discuție și propune argumentat un indice operațional atractiv și relevant: **indicele distanței față de putere**. Aceasta permite să se examineze o serie de relații și interrelații în

cele mai diferențiate structuri de putere.

În concepția autorului, distanța față de putere este reprezentată de "măsura în care salariajii cu putere mai mică din instituțiile și organizațiile dintr-o țară așteaptă și acceptă ca puterea să fie egală distribuită"⁴⁾ distanța față de putere, fiind explicată prin sisteme de valori care trimit la o "putere mai mică" sau "putere mai mare". În această lumină, pe baza unor cercetări concrete în mai multe țări, autorul supune reflexiile aspecte cum ar fi: diferențele de distanță față de putere în interiorul țărilor; clasa socială, nivelul de educație și ocupația; mărimea asociată cu distanța față de putere; folosirea corelațiilor, precum și distanța față de putere în diferite medii socio-profesionale sau socioculturale. Toate acestea - îndeosebi ca urmare a cercetării unor situații și relații concrete - duc la interesante concluzii privind distanța față de putere și statul; distanța față de putere și idei, precum și originile diferențelor de distanță față de putere ca și viitorul acestor distanțe. O asemenea problematică are, în mod evident, o deosebită însemnatate pentru analiza conceptualui de cultură a puterii și, mai ales, în privința înțelegerii mecanismelor conducerii democratice a societății.

1) Gabriel A. Almond, Sidney Verba, **Cultura civică**, CEU Press, București, 1996, p. 60.

2) Girard Mairet, **Les grandes œuvres politiques. Introduction à la théorie politique**, L.G.F. Paris, 1993.

3) Geert Hofstede, **Managementul structurilor multiculturale**, Editura Economică, București, 1996, p. 19.

4) Idem, p. 44.

la meditații profunde. În realitate, omenirea este un vulcan în plină erupție, ce scoate mereu la suprafață minereuri bogate, nemaicunoscute, pe care istoria le va cuprinde în creuzetul civilizației ce își arată zorii. B. Brecht, mai aproape de adevăr, scria: "După ce schimbăm această lume va trebui să schimbăm această lume schimbată".

Dimensiunile secolului XXI se întrezăresc, se simt, au început să se contureze sub raport numai socio-economic, socio-tehnologic, dar și socio-uman. Confruntarea cu viitorul se desfășoară într-un registru cu tonalități și manifestări ce apar ca nesenzibile pentru prea mulți. Este vital ca România, pentru viitorul ei, să descifreze natura mutațiilor și raportarea lor la direcțiile noii civilizații. De aici, acuta cerință a unei strategii a dezvoltării, cu module ale unor reforme realmente novatoare spre a nu irosi energii, umane și materiale, și a se articula pe marile direcții ale viitorului.

Concluziile acestui sfârșit de secol XX arată că lumea superdezvoltată, lumea în curs de dezvoltare, lumea slab dezvoltată - toate se află într-o profundă criză. E, în fond, o criză de existență a acestui gen de societate.

Societatea contemporană de la finele secolului XX se află în centrul unor dezbateri aprinse, cu deosebire în Occident, privind viitorul omenirii. Aceste dezbateri, de substanță, de altfel, nu reușesc să se constituie în teorii aplicabile, în programe de fond. Ideologiile nu mai cuprind viziuni de perspectivă care să dea răspuns la acutele cerințe ale oamenilor sau perspective credibile.

Istoricii, sociologii, filozofii, economistii, analiștii politici, și nu numai ei, au fost găsiți nepregătiți spre a da răspuns la criza mondială și care nu implică doar economicul. Se află în criză climatul psihologic, cu agravări ale celui moral, este alarmant pesimismul, neîncredere în viitor se generalizează. Prăbușirea tipului de societate socialistă, socrurile crizei societății capitaliste, traumatismele "lumii a treia", războiele "reci" și "fierbinți", inegalitățile flagrante, sunt, toate, probleme cu care se confruntă omul acestui sfârșit de mileniu, om care cere răspunsuri pentru viitorul imediat și mai departe. În asemenea momente de răscruce ale istoriei apar marile proiecții, ce încep adesea cu utopii pentru o altfel de rânduire a lumii. Căutările pentru "Europa unită" sunt un gen de răspuns. În 1950, Schumann concepea Piața Comună pentru a rezolva fundamentale probleme ce se aflau în fața continentului după un război care a măcinat, cu deosebire, țările și popoarele Europei.

Piața Comună era doar cadrul imediat, în fond, se vroia o identitate și o suveranitate europeană care să răspundă la hegemonismele marilor puteri extracontinentale, sovieto-asiatică și nord-americane. Stările istorice care au prezidat cursul către Consiliul European cuprindreau și accentele grave ale „războiului rece”. Sovietizarea Europei Centrale și Estice a dat Consiliului European o substanță paneuropeană, politică în bună măsură. Istorica se rescrie și pentru o asemenea Europă, care se află pe alte coordonate decât acelea ale „războiului rece”.

La Maastricht, în 1992, se pun bazele Uniunii Europene, cu strategii ce depășesc Piața Comună; cei doisprezece au devenit cincisprezece, cu perspectiva apropiată de a deveni douăzeci și chiar mai mult. Proiecte mari, reunii europene lanț, până la cele de la Torino, în primăvara acestui an, și Florența, în această vară, unde se regăsesc strategiile Uniunii Europene până în anul 2000, într-un „spațiu economic integrat”, propun soluții pentru aderarea țărilor central-est europene.

Prezentul și perspectivele imediate arată o Europă bizară, ce înțelege greu că nu poate fi puternică fără tot evantaialul de țări, care, prin diversitatea lor, au dat forță și specificitate civilizației sale. În modul cum evoluează actuala "Uniune Europeană", sub vigilența SUA, se pare că se îndreaptă spre o Europă germanică, cu hegemonie nord-americana, continuând, cu unele corecturi, sistemul societății actuale.

Configurația noii ordini internaționale va avea alte dispușuri ale locului statelor, națiunilor, ale raporturilor dintre independență și interdependență. Experimentele acestei ordini încep pe continentul nostru, cu riscuri și plusuri ce sunt, după părerea noastră, prea puțin cîntărite. "Quo vadis Europa?" Dar România, într-o asemenea Europă, cum trebuie să se orienteze? Se impune să răspundem pe dimensiuni mari de timp, de ordine societală la întrebarea: "România încotro?" Avem de gîndit, cu profunzime, răspunsuri pentru Uniunea Europeană, pentru NATO, pentru tratatele cu diferite țări, pentru așezările economice, sociale, pentru relațiile pe continent și dincolo de continent, luând temeinic în considerare ceea ce se petrece în adâncurile societății contemporane, criza sa de profundime și ireversibilă, și nu imediatul eveniment de astăzi sau din anul acesta ori chiar unul viitor. Este stringent a da conținut perioadei "de trecere", așezând istoria cu față spre viitor.

Ritmurile istoriei și știința istorică (II)

Prof. dr. doc. Titu GEORGESCU

Intrăm într-o nouă fază a istoriei, determinată de multidimensionala revoluție politică, socială, culturală, economică, tehnică-științifică. Afirmarea acestei revoluții creează noi contexte social-economice, cu multiple reverberații umane, culturale, morale. Măsurile cu care se judecă raporturile om-natură-societate cunosc noi extensiuni și adâncimi. Spațiul și timpul cunosc redimensionări, cu condensări și extinderi datorate acestei revoluții, care obligă la atitudini, concepte, teorii cel puțin în pas cu fundamentalele prefaceri din fizică, biologie, chimie, informatică și alte domenii capitale pentru substanța unei noi civilizații.

Omul a depășit condiția Terrei, prin ieșiri cosmice, iar spațul planetar se populează specific în afara determinismului, încă dominant. Omenirea nu poate face abstracție de acest gen de revoluție, proprie sfârșitului secolului XX. Câmpuri de investigații, descoperiri și aplicații se deschid, cu alte orizonturi și ipostaze ale materiei în mișcare. Este un univers nemărginit, cu sinteze de procese în desfășurare. Se nasc epistemologii noi, din mutațiile ce se desfășoară vertiginos, anunțând noi și mari deschideri pentru civilizația omenirii. Se conțurează o lume nouă, ale cărei schele pot fi văzute cum se ridică. Sunt prezente, încă, dezordineașe și sanierelor, precum și reziduuri ale

construcțiilor precedente, depășite multe dintre ele.

Scenariile istoriei deceniilor următoare încep să iasă din contemporană vasalitate cvasitolă față de "economic". Evoluția economiei mondiale nu înseamnă automat extrapolarea judecăților anilor '80, '90 la secolul XXI, deoarece modelele celei de-a doua jumătăți a secolului XX au mult conservatorism, ce va fi refuzat cert de către viitor.

Stăruie, în anii noștri, întrebarea: ce civilizație vom construi? Nu este vorba doar de remodelarea creșterii economice, a structurilor industriale, de noi opțiuni tehnologice sau de modificarea stilului de viață și de consum. La hotarul secolelor XX și XXI au loc prefaceri mult mai profunde, care se vor manifesta pe planuri de mare amplitudine, nu numai economice, politice, ci și umane, culturale, morale, demonstrând importanța interdependențelor, interpenetrărilor, pe verticală, pentru noua civilizație.

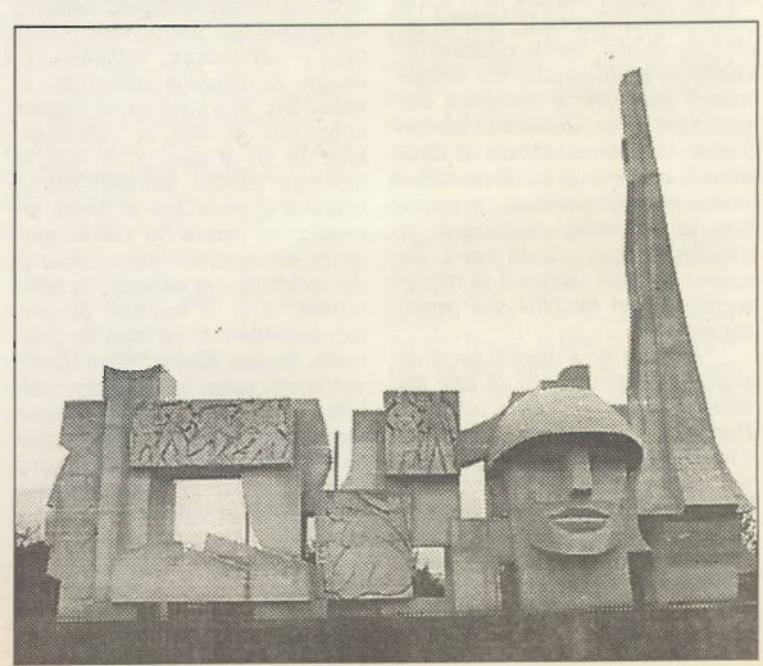
Europa refuză o nouă asuprare a popoarelor, mascată sau dură, dar implacabilă, inclusiv prin pervertirea inteligenței umane de către foarte restrânsă cercuri, oficiale și oficioase, situate sub nivelul valorii medi a epocii ce începe. În numele a ceea ce s-a moștenit ca experiență istorică, sumă a civilizației multimilenare și din înăltădatorie față de urmași, istoria nu

poate rămâne vasală forțelor militarist - agresive și primejdioase - veleitare, dictatoriale, totalitare.

Omenirea intră în istoria viitorului cu realizări extraordinaire tehnico-științifice datează inteligenței umane, dar operă rezău, adesea, în structurile regimurilor interne și în raporturile internaționale, cu concepții ale unei istorii mult depășite.

Dezechilibrele acestui sfârșit de secol, cu crize profunde, exprimă, în fapt, durerile "facerii" unei noi civilizații. Nu dezechilibrele sau rupturile de echilibru sunt principalul pericol pentru civilizație. Pericolul îl reprezintă lipsa de perspectivă pentru rezolvarea acestor dezechilibre sau politica "pe termen scurt", implicit, o găndire "pe termen scurt". Se subapreciază grav, de către mulți factori de decizie, politică și economică, acele domenii, inclusiv ale științelor, care nu răspund imediat și pragmatic profitului economic. Științele umane, morale - care nu oferă perspective imediate, cu beneficii economice - sunt neglijate, cu toate că importanța lor crește rapid.

"Mișcarea europeană", care și-a dat întâlnire cu istoria continentalui, în momentele lui dificile din a doua jumătate a secolului XX, proclamă cu tările că "Europa nu este o stea care s-a stins". Optimiste, dar și îngrijorătoare stări care îndeamnă

Si-a reluat activitatea un vechi și prestigios lăcaș de cultură al românismului, creație a marelui om de știință, NICOLAE IORGA - casa memorială de la Valea de Munte a Fundației care-i poartă numele.

Corifeii ai românismului despre identitatea spirituală a poporului nostru (IV)

Precum în cazul lui Nicolae Iorga și al tuturor figurilor de tip renascentist și în personalitatea lui Ovid Densusianu (1873-1938) au sălășuit mai multe vocații: de poet, de critic, de teoretician și istorie literară, de folclorist și de filolog.

Sămănătorist și el la debut, susținător al specificului național în artă, considerat de Ilarie Chendi "poet naționalist", Ovid Densusianu a fost un model de ceea ce se cheamă un mentor literar, profund responsabil față de destinele literaturii române, sprijinitor al tineretului, ca și Iorga, receptiv la nou și înnoire, lipsit de complexe provincial-exclusiviste, când era vorba de literaturile străine, nu și de cea română, dar și de receptivități exagerate, umilitoare, căci credința marelui critic era aceea că spațiul cultural românesc trebuie și poate deveni un centru de iradiere a valorilor spirituale, o tribună a promovării spiritului nou, o sursă de îmbogățire a patrimoniului universal.

Dar, criticul de la "Viața nouă" refuză idealizarea identității noastre naționale. Astfel, referindu-se la unele manifestări exagerate de românism din "Viața literară", Ovid Densusianu evită idilismul patriotard, descoperind și câteva trăsături negative ale portretului nostru etno-psihologic, care, firește, se răsfrâng și în identitatea spirituală a românilor: "O patimă de care nu ne putem desface e patima exagerărilor. Pornim într-o parte, ne ducem orbește și nu ne întrebăm unde vom ajunge, ce roade vom culege. (...) Clădim teorii, dăm sfaturi pe care nu le cumpărăm mai bine, care ne împiedică să vedem mai departe, să judecăm mai drept".

O. Densusianu este, neîndoilenic, un precursor strălucit al

Prof. dr. Ion Dodu BĂLAN

modernismului românesc, opus sămănătorismului, un șef de școală, ale cărui judecăți și principii critice le vor prelua alții, fără a simți nevoie să le mărturisească paternitatea. Prin tezele sale critice, deși deliberat simboliste, Ovid Densusianu leagă nemijlocit maioreșcianismul de lovinescianism, promovând inovația, modernitatea în literatură și artă, acționând pentru o tematică citadină, dar fără atitudini exclusiviste, cum vor proceda unii moderniști de mai târziu. În legătură cu sămănătorismul, el a fost mai nuanțat scriind, în articolul **Rătăciri literare**: "E bine, fără îndoială, ca scriitorul să se îndrepte spre popor, să cunoască și, mai ales, să simtă ce a izvorât din sufletul lui, ce ne spune o doină, un basm, o legendă. Dar aceasta numai ca un mijloc de îmbogățire a motivelor artistice, de variere a expresiilor, de nuanțare mai potrivită, mai energetică uneori a ideilor, a simțirilor. Un suflet de artist preface, dă o formă nouă, un fițel mai adânc lucrurilor luate din popor". Cât adevăr exprimă rândurile acestea, care se pronunță împotriva folclorizării artificiale, practicată de unii sămănătoriști minori! Vom spune că o întinsă parte din gândirea critică a lui Ovid Densusianu, de luminoase și cuprinzătoare orizonturi intelectuale, rationalistă și patriotică, modernă și nuanțată, novatoare și echilibrată, este de o acută actualitate.

Potolind și amendând unele excese sămănătoriste și poporaniste, Ovid Densusianu dă o interpretare mai largă și mai nuanțată specificului național, insistând logic și argumentat să

se includă în această noțiune și lumea noastră citadină: "De ce numai ce e la țară ar fi adevărat românesc? Dar n-am și viața noastră orășenească, nu găsim și în ea ceva caracteristic, ceva care să aibă dreptul să fie trecut în artă?"

Orașul cu lumea lui, întregul univers citadin, toposul predilect al intelectualității, al energiilor cratoare și al sensibilității omului modern, sunt chemate, în viziunea lui O. Densusianu, să devină o sursă importantă de inspirație pentru literatura română. E o idee asupra căreia vor insista foarte mult E. Lovinescu și emulii săi de la "Zburătorul". Ceea ce caracterizează, în esență, spiritul critic al lui Ovid Densusianu sunt, în ciuda unor aparențe derutante și atitudini antisămănătoriste, tocmai echilibrul său, bunul simț intelectual, cumpăna dreaptă, modestia, absența exclusivismului în exprimarea judecății de valoare și caracterizarea identității etnice și culturale a românilor. "De câtva timp - observa el în articolul **Rătăciri literare** - se dă scriitorilor povăță să se întoarcă la popor, la literatura lui sănătoasă, curată, senină, comoară de simțiri, de gândiri care sunt ale noastre de veacuri, care prețuiesc mai mult decât orice ne-ar veni din afară, orice am încerca pe căi zadarnice. (...) Nu se poate contesta bogăția literaturii noastre populare, dar e o bogăție în felul ei, și, trebuie să spun, am exagerat-o de multe ori; într-o vreme toti credeau, sunt încă și azi unii, că avem literatura populară cea mai bogată, cea mai frumoasă din lume - mai sunt și altele și cu motive artis-

tice mai puternice, mai variate".

Densusianu rămâne un admirator statoric al creației populare, dar fără exagerări. El, care era atât de deschis la nou și înnoire prin contactul cu alte literaturi, mai ales neolatine, scria cumpătat și moderat: "M-am ridicat și eu și mă voi ridica totdeauna contra influențelor străine, dar numai când pot fi pernicioase și de acestea au fost și mai sunt la noi. Dar a condamna sistematic în bloc, orice înrăurire străină este o aberație în care, din păcate, prea mulți cad. O literatură nu se poate izola; e spre paguba ei și să se închidă între ziduri dușmanoase față de altele".

Sunt, în fond, concentrate, în aceste fraze, spiritul deschis, vocația spre universalitate și inovație, care au călăuzit dintotdeauna literatura română. Niciodată un român de cultură serioasă nu a negat, în fond, deschiderea față de alte culturi. Mulți au negat, însă, imitația servilă.

Deși critic prestigios, stimat și plin de o intrinsecă autoritate, girată de talent, dar mai ales de uriașa lui cultură, O. Densusianu a respectat primatul creației, îndemnându-i pe scriitori să nu-i asculte pe criticii pătimăși și cărcotași, căci "de cele mai multe ori critica rămâne în urma producției literare. Apar opere, se impun nume și critici, majoritatea lor nu voiesc să le ia în seamă sau pornesc atacuri contra lor". Densusianu cerea criticii să înălțe exclusivismul preferințelor, să nu judece după "norme strâmte", să fie obiectivă, să lase de o parte orice vederi preconcepute, să sprijine nou, să stabilească dacă o operă "aduce ceva nou și dacă această nouitate are însemnatate artistică, deschide zări noi". Veștejind cura-

jos moravurile rele ale unor critici, Densusianu relevă mereu marea însemnatate a criticii serioase, obiective pentru orientarea și înflorirea culturii, căci "hotărât, de cuvântul criticii atârnă în mare parte și mai ales aici, progresul literar", deoarece în vremurile moderne "în atmosferă intelectuală în care o operă ia naștere" pătrunde "și ecoul teoriilor critice".

El a văzut în critica literară o formă a conștiinței de sine a literaturii, o modalitate de a comenta teoretic trăsăturile specifice ale identității românilui în raport cu alte culturi și alte neamuri. Ovid Densusianu este, totodată, unul dintre primii istorici literari de la noi care a realizat, în lucrarea sa **Literatura română modernă**, vizuni exacte, cuprinzătoare, științifice, asupra evoluției literelor române, urmărită mai cu seamă în valorile ei estetice înnoitoare, reprezentate, după el, de corifeii Școlii ardeleni, de Vasile Cârlova, Nicolae Bălcescu, C. Negrucci, Alecu Russo, Grigore Alexandrescu, în a căror opera se reflectă fidel identitatea noastră națională, portretul etno-psihologic al românului.

Preocupat și el, ca și Nicolae Iorga, într-un amplu studiu, de **Exprimarea frumosului în românește**, deci de un atribut esențial al identității naționale, Ovid Densusianu afirma, după o lungă incursiune erudită în istoria termenilor de origine latină care exprimă această noțiune: "Rezultă, prin urmare, de aici că noi avem un fond caracteristic al vocabularului moștenit de la latini pentru noțiunea de frumos. Alături au răsărit cuvinte, fie din slavă cum e mândru, fie neologisme cum e splendid, însă, de fapt, avem cuvântul frumos tipic rămas din epoca latină și nu ne putem închipui că acest cuvânt ar putea să iasă din limba noastră. Referindu-se la cele ce am observat mai înainte cu privire la latină, această noțiune are o intimă legătură cu viața sufletească. Avem multe împrumuturi de la slavi de altă natură, dar nu avem nici un împrumut pentru această formă".

Deci, accentul se pune tot pe **latinitatea consubstanțială a identității noastre naționale**. Prin lucrări monumentale, precum **Istoria limbii române**, el a avut mari contribuții cu privire la formarea poporului român și a limbii sale și, implicit, la definirea identității lui spirituale.

În concluzie, contribuția simbolistului Ovid Densusianu la înțelegerea noțiunii de identitate națională constă în lărgirea sferei ei de cuprindere și spre oraș, spre viața intelectuală. Dar, cum am văzut, căteodată atipește chiar și Homer, se împărienjenesc de subiectivism chiar și ochii unui spirit lucid. Aceasta îl diferențiază de sămănătoristul Nicolae Iorga și chiar de poporanistul Garabet Ibrăileanu, dar îl și apropie. (Va urma).

PERMANENȚE ROMÂNEȘTI

OCTAV ONICESCU

Un original model demo-economic

Prof. univ. dr. Petru PÂNZARU

Ideile și perspectiva formulate mai demult de Octav ONICESCU și sintetizate în originalul său PROIECT DEMO-ECONOMIC care, dacă e descifrat cu atenție, reprezintă de fapt un proiect D E M O - E C O N O M I C - ECOLOGIC-CULTUROLOGIC.

În formularea proiectului său, Onicescu pornește de la critica **separării** factorului demografic de cel economic, **absenței** din structura parametrilor economici a unei serii de caracteristici stricte ale vieții sociale și anume: **creația intelectuală, rolul științei și culturii, calitatea vieții sociale**. Onicescu relevă, de asemenea, caracterul **univoc** al considerațiilor (în cadrul modelelor macroeconomice) în general de la societate către Natură, neglijând **"conexiunea inversă"** de la Natură către societate.

Principala particularitate și, după noi, valoarea și actualitatea acestui proiect, respectiv **model** constă în faptul că asociază și integrează într-o **viziune unitară** factorii demografici, economici, ecologici, cultural-științifici și educaționali, **creația științifică** -

tehnică-culturală, intelectuală, în general fiind tratată ca **factor esențial al creșterii economice**. Tocmai introducerea unor **parametri-factori** (care nu apar explicit în alte modele ale dinamicii social-economice) particularizează modelul DEMO-ECONOMIC al lui Onicescu și care, într-o formulare, considerată de el însuși provizorie, sunt: persoanele fizice; persoanele juridice; statul - cu acțiunea sa proprie; natura (cuprindând resursele naturale, materiale și spirituale); schimbul cu sisteme (demo-economice) externe.

"**Stările**" acestor "parametri-factori" - precizează Onicescu -

sunt descrise cu ajutorul unor mărimi (cu caracter eventual vectorial) numite **conturi** și exprimate în formă bănăscă. Relațiile dintre parametrii-factori se modeleză prin variațiile conturilor. În cadrul acestor tratări, pe lângă conturile obișnuite, pot apărea și conturi referitoare la educație și activitate de creație (științifică, artistică, tehnică), precum și cele asociate resurselor și mediului natural, astfel încât avuția națională și venitul național să fie prezentate cu întreaga lor valoare.

Onicescu subliniază că țara, statul sunt **exponentul populației ei**, al națiunii care are o structură fizică și morală proprie și deta-

liază problemele ce pot fi tratate prin prisma demo-economiei: a) cuprinderea factorului **demografic**, ca factor endogen al modelului, determinat și determinând dinamica sistemului național social-economic; b) analiza și proiectarea optimală a **structurilor sociale**, pe baze demo-economice (analiza științifică a structurilor sociale, identificarea problemelor majore pe care le ridică aceste structuri, dirijarea de urbanizare, balanța forței de muncă); c) ridicarea eficienței **creației științifice, tehnice, culturale** ca factor al creșterii economice; d) co-relarea optimală a obiectivelor economice și sociale cu resursele naționale (materiale și **spirituale**); e) ridicarea eficienței **schimburilor** între sistemul demo-economic național și alte sisteme demo-economice externe în **scopul atingerii unor obiective naționale pe căi optimale** (subl. mea) prin exploatarea **tuturor** strategiilor de cooperare privind resursele materiale și **spirituale**, ca și produsele; f) studiu sistematic și global al problemelor **folesirii optimale a mediului** (conservarea și exploatarea sa rațională simultană); g) studiu **calității vieții sociale**, analiza și proiectarea acestui indicator global, în mod concret pentru toți cetățenii și controlul, pe baze riguroase, a eticii și echității sociale, conform obiectivelor fixate.

Nu ne rămâne decât să atră-

gem luarea aminte asupra ACTUALITĂȚII CĂRȚILOR VECHI, pe nedrept "arhive", uitate în goană după "ultimele" noutăți din care unele sunt lipsite de valoare și folos social.

Lucrările lui Octav Onicescu, ca și ale întregii pleiade de oameni de știință și filozofi români, petrecuți din viață, sunt un adevărat **tezaur** de cunoștințe valide, de înțelepciune care stă "gratuit" la îndemâna tuturor, îndeosebi a oamenilor de decizie. Între "pietrele prețioase" ideative din acest **tezaur** lăsat moștenire de ONICESCU mai cităm două: "Cercetarea oricărei mari probleme privind omenirea în ansamblu ei trebuie să pornească de la aceea a fiecărui națiuni în parte și nu doar de la modelul realizat de unele dintre ele". Există "necesitatea de a construi și pentru societatea umană - și anume aşa cum este împărțită în mod natural și organic în țări - modele care să pornească de la factorul elementar al ei care este OMUL, cu capacitatele sale biologice, sociale și spirituale... Fără a lăsa de o parte ultimul sistem care este statul, al cărei ființă constituie și ea un **datum** ireducibil ca și persoanele individuale, ca și Natura și, trebuie să adăugăm, ca și lumea exterioară"...

ANTON GOLOPENTIA

O productivă vocație a istoriei sociologiei românești

Ion Mihail POPESCU

Un colectiv de profesori, coordonat de Ștefan Costea, are marele merit de a fi dat conștiinței publice românești, sub egida Editurii Ararat (București, 1995), prima sinteză masivă și izbutită despre personalitatea, activitatea și opera lui Anton Golopenția. Intenția profesorului Ștefan Costea de a reconstituvi viața și opera vestitului sociolog român este veche (1968-1970), când, împreună cu Ștefania Golopenția (soția sociologului) și Sanda Golopenția (fiica), descifrare, identificare și sistematizare cercetările privind întocmirea unei ediții complete a operei sociologice a lui Anton Golopenția, dar vremurile care, deseori, ucid intențiile, alteori le favorizează, n-au transformat posibilitatea în realitate.

Considerațiile ce urmează reproduc, în **nuce**, datele esențiale și câteva din tezele fundamentale ale vieții și operei lui Anton Golopenția, preluate selectiv din studiile cuprinse în volumul menționat.

Născut, la 12 mai 1909, în satul Prigor, județul Caraș-Severin, urmând primele patru clase primare în comuna natală (clasa I), în localitatea Nasice-Slavonia (clasa II-a) și în Orșova (clasele a III-a și a IV-a) și pe cele liceale la Caransebeș, Cluj, Timișoara, luându-și licență în dreptă la Universitatea din București în vara anului 1930, membru al delegației Gruparea Universitară Română pentru Societatea Națiunilor (martie 1931) la Consiliul de la Viena și la Conferința regională de la Bratislava (unde a tăinut un discurs - "Discusión du problème minoritaire" - în care susținea distincția între aspectul **intellectual** (esențial întru apărarea limbii și culturii proprii) și aspectul **politic** (totdeauna manipulabil) în problema minorităților, licențiat în filosofie (cu mențiunea **"Magna cum laude"**), în iunie 1933 la Universitatea din București, Anton Golopenția - monografist de vază al Școlii sociologice de la București - a fost chemat ca șef de cabinet al lui Dimitrie Gusti la Ministerul Instrucției, Cultelor și Artelor la 10 iunie 1932 (unde a lucrat, cu sărăguință, până în noiembrie 1933). La 15 iunie 1933 a fost înștiințat că Fundația Rockfeller i-a acordat o bursă de studii de 12 luni în Germania pentru anul 1933-1934. La 20 noiembrie 1933 a ajuns la Berlin, iar 7 zile mai târziu s-a înmatriculat la Facultatea de Filosofie și Drept a Universității Friedrich-

Wilhelm, unde a audiat cursurile lui Nicolau Hartmann, Eduard Spranger, Alfred Vierkand, Werner Sombart și altor somităti ale vremii, redactând un mare număr de studii asupra României și obținând un titlu de doctor în științe sociale (27 noiembrie 1936) cu teza **Die Information der Staatsföhren und die überlieferte Soziologie** ("Informarea conducerii statului și sociologia tradițională"). Între anii 1937 și 1940, Anton Golopenția funcționa ca director al Institutului Social Român și redactor al revistei **"Sociologie Românească"** (1937-1942). A fost membru fondator (15 iulie 1937) al Asociației Științifice pentru Enciclopedia României, unde a redactat un mare număr de articole cu caracter social-cultural, colaborator împreună cu Octavian Neamțu al lui Dimitrie Gusti pentru organizarea Comisariatului pavilionului românesc la Expoziția universală de la Paris (octombrie 1937), inițiator al editării volumului **Die soziale Struktur der rumänischen Landwirtschaft** în colecția **International Agricultura Conference**, tipărită de Dimitrie Gusti în vederea celui de al XIV-lea Congres Internațional de Sociologie (care urma să aibă loc la București între 29 august și 4 septembrie 1939). La 1 aprilie 1940, Anton Golopenția a fost numit inspector general statistic la Institutul Central de Statistică, iar la 24 noiembrie 1941 a fost numit membru al corpului didactic al Facultății de Științe a Universității din București (asistent "onorific" la Catedra de Sociologie, Etică și Politică fusese între 1937-1940).

În perioada iulie-august 1946, puterile învingătoare în cel de al doilea război mondial au organizat Conferința de pace de la Paris. În delegația română trimisă la această Conferință, Anton Golopenția a fost

consilier statistic. Neobositul cercetător al vieții sociale, îndeosebi naționale, și-a întărit vocația să interdisciplinară - instituțională - până la 1 septembrie 1948 (când a demisionat de la Institutul Central de Statistică). La 16 ianuarie 1950, aflat la Biblioteca Academiei Române, ca să-și completeze cunoștințele în scopul definitivării unui proiect mai vechi privind statistică orașelor din România, Anton Golopenția, a fost arestat, dus la sediul Securității statului din Malmaison și apoi, neanchetat, nejudecat și necondamnat, la penitenciarul Jilava, unde după 18 luni de înțemnițare nedreaptă, nici măcar legal, îmobilăvindu-se de TBC fibro-cazeos, a murit (9 septembrie 1951) și a fost înmormântat la cimitirul din comuna Jilava, într-un mormânt fără cruce, fără să fie înștiințată familia. În aprilie 1969, membrii familiei Golopenția au fost anunțați de către fruntași ai P.C.R. că "intr-adevăr Anton Golopenția a murit complet nevinovat". O ședință de "reabilitare morală" a avut loc la Institutul de Statistică.

Vocația sociologică a lui Anton Golopenția se caracterizează esen-

țial, prin: (1) schimbarea obiectului cercetărilor sociologice, de la monografia completă a unităților sociale la cercetarea proceselor și problemelor sociale, pe calea monografiilor sumare, realizate într-un număr cât mai mare și mai reprezentativ de unități sociale; (2) înfăptuirea unor cercetări și studii comparative, pe baza unor colecții de date și fapte semnificative, pe temeiul căror să fie desprins problemele majore și caracteristice, în jurul căror să se concentreze eforturile factorilor de conducere și acțiune, pentru dezvoltarea și modernizarea unităților investigate; (3) promovarea cercetării sociologice regionale, concepută ca investigație a problemelor specifice unităților administrativ-teritoriale (zone complexe, integrate economic, social, politic, cultural, spiritual, moral, în scopul informării și documentării științifice a factorilor de decizie, într-o adoptarea măsurilor nimerite de îmbunătățire a activității și vieții economice și sociale), ceea ce înseamnă cu siguranță, o depășire a limitelor "sociologiei tradiționale" din România și din străinătate, creșterea rolului sociologiei ca disciplină în sistemul (subsistemul) științelor, noi orientări, metode și tehnici de lucru, care să constituie în deschideri și înnoiri fundamentale în sociologie.

Viața și opera lui Anton Golopenția dovedesc, fără putință de tăgădă, că renumitul cercetător al vieții social-naționale din România a fost o personalitate exemplară a sociologiei românești, cu urcușuri și pogorâsuri "pe deșură" și "pe văile rezignării", că a avut recompense succeseuale naționale și internaționale și-n timpul vieții și după moarte sa tragică în penitenciarul Jilava; dintre lucrările sale reprezentative, merită citate, cu caracter exemplificativ: a) marea și celebră (acum) anchetă sociologică **"60 de sate românești"**, efectuată în 1938,

cu participarea echipelor studențești, formate din 850 de membri; b) cercetarea interdisciplinară **"Dâmbovenicul - o plasă din județul Argeș"** (1939), în colaborare cu Mihai Pop, în care au fost aplicate principii și tehnici noi de cercetare în întreaga plasă, îmbinând cercetarea directă (prin observație și interviu) cu analiza documentelor de arhivă și a datelor statistice și cu transcrierea lor în grafice și diagrame, necesare analizei și interpretării adecvate a datelor adunate; c) inițierea unui **Dicționar statistic al unităților administrativ-teritoriale** (inceptat dar neterminat), care intenționa o tipologie a unităților sociale românești; d) conducerea lucrărilor consacrate întocmirii unui **Atlas sociologic al României**, care urmărea inventarierea cartografică a stărilor și problemelor sociale ale unor zone specifice românești sau a întregului teritoriu național; e) contribuțiile publicate în volumul II - **"Encyclopédia României"** și cele proiectate pentru volumul V; f) investigațiile unor procese importante ale României moderne (urbanizarea, economia agriculturii, situația culturală, economică și socială a populației de la sate, învățământul, educația și cultura, procese demografice, situația românilor de peste hotarele statului național român, inclusiv a celor din teritoriile răpite României în 1940 și multe, multe altele), în care vocația creatoare a lui Anton Golopenția este pusă în serviciul acțiunii sociale a neamului românesc în marginile valabilității valorilor.

Studiile cuprinse în volumul menționat sunt, în totalitatea lor, mici monumente de eruditie și de inteligență analitică. Erudiția și inteligența lor reprezintă un omagiu adus unei personalități de vocație a culturii românești.

**REVISTA
OPINIA
națională**
Tiparul executat de
DRAGO PRINT GRUP
Tipografia F.E.D.
TEHNOREDACTARE COMPUTERIZATĂ:
Mariana IONIȚĂ
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAREA: București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sector 4. Telefon: 330.68.45

Costul unui abonament trimestrial este de 3600 lei. Plata abonamentele se face prin mandat poștal sau dispozitive de plată pe adresa: Fundația "România de Mâine", Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sectorul 4, București, Cont 451.00.972 - B.C.R. - S.M.B. Abonamente se pot face și prin oficiale poștale din întreaga țară.

Revista **"OPINIA NAȚIONALĂ"** se află înscrisă în Catalogul de presă **"RODIPET"** la poziția 2111. Cititorii din străinătate se pot abona prin **"RODIPET"** S.A. - P.O. BOX 33-57, Fax 0040-1-3129432 sau 3129433, telex 11995 - Piața Presei Libere nr. 1, Sect.1, București - România. REDACȚIA ȘI ADMINISTRAREA: București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sector 4. Telefon: 330.68.45